

HANDBOEK INRICHTING OPENBARE RUIMTE

Capelle aan den IJssel

November 2013

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en aanbevelingen	4	5. Inrichting van buurten	39
1. Inleiding	7	5.1 Verschillende type buurten	
1.1 Aanleiding		5.2 Centrum	
1.2 Doel van het Handboek		5.3 Historische kernen	
1.3 Gebruik van het Handboek		5.4 Wijkcentra en OV locaties	
1.4 Leeswijzer		5.5 Woonwijken Laagbouw (t/m jaren '50)	
2. Achtergrond	11	5.6 Woonwijken Tuinstadwijken (jaren '60-'70)	
2.1 Huidige situatie openbare ruimte		5.7 Woonwijken Woonerfwijken (jaren '70-'80)	
2.2 Functie van de openbare ruimte		5.8 Woonwijken Nieuwbouw (jaren '90-heden)	
2.3 Visie op de openbare ruimte in Capelle		5.9 Bedrijfsterreinen	
3. Afwegingskader voor inrichtingsplannen	15	5.10 Groengebieden	
3.1 Beeldkwaliteit		6. Inrichting van profielen	59
3.2 Gebruik en participatie		6.1 Verschillende wegtypen	
3.3 Duurzaamheid		6.2 Inrichting gebiedsontsluitingswegen	
3.4 Beheerbaarheid		6.3 Inrichting erftoegangswegen (woonwijken)	
3.5 Veiligheid		6.4 Inrichting wegen op bedrijventerreinen	
3.6 Toegankelijkheid		6.5 Inrichting erven	
4. Functies van de openbare ruimte	27	6.6 Uitstraling van de hoofdinfrastructuur	
4.1 Verkeer en vervoer		7. Catalogus	73
4.2 Groen		7.1 Inrichtingsniveau en onderhoudsniveau	
4.3 Water		7.2 Catalogus verharding	
4.4 Uitingen van kunst, cultuur en reclame		7.3 Catalogus verlichting	
4.5 Activiteiten: spelen, vrije tijd en recreatie		7.4 Catalogus straatmeubilair, materiaal- en kleur	
		7.5 Catalogus afvalinzameling	
		7.6 Catalogus spelen	
		8. Uitvoeringsagenda	86
		Bijlage: overzicht relevante beleidsstukken	87

SAMENVATTING EN AANBEVELINGEN

De openbare ruimte is de (buiten)ruimte in de stad die voor iedereen toegankelijk is. De openbare ruimte heeft verschillende functies en wordt op verschillende manieren gebruikt en beleefd. Om de openbare ruimte in te richten volgens het beleid, de eisen en standaarden zoals door het college of de gemeenteraad vastgesteld en het beleid ten aanzien van de openbare ruimte in één document te bundelen, is dit Handboek Inrichting Openbare Ruimte opgesteld.

Het Handboek heeft als doel om de samenhang en de kwaliteit van de openbare ruimte te versterken. Om dit te bereiken kan de volgende checklist worden doorlopen:

A) Afwegingskader

We vinden het belangrijk dat de openbare ruimte op een mooie, veilige en duurzame manier is ingericht, dat deze beheerbaar en toegankelijk is en voldoet aan wensen van diverse gebruikers. Om deze punten te verankeren is een afwegingskader opgesteld.

Houdt het inrichtingsplan rekening met?

- ☐ beeldkwaliteit
- ☐ gebruik en betrokkenheid van bewoners
- ☐ duurzaamheid
- ☐ beheerbaarheid
- ☐ veiligheid
- ☐ toegankelijkheid

B) Functies

De openbare ruimte moet plaats bieden aan verschillende functies. Per onderwerp zijn in het handboek de belangrijkste beleidsuitgangspunten opgenomen.

Sluit het inrichtingsplan aan op het beleid voor ... ?

- ☐ verkeer en vervoer
- ☐ groen
- ☐ water
- ☐ uitingen van kunst, cultuur en reclame
- ☐ spelen, sport en recreatie

C) Aandachtspunten per buurt

Niet elke locatie vraagt een zelfde omgang met de openbare ruimte. Daarom zijn er specifieke aandachtspunten per type buurt opgesteld.

Houdt het inrichtingsplan rekening met de buurtaandachtspunten...?

- ☐ centrum
- ☐ historische kern
- ☐ wijkcentrum/OV-locatie
- ☐ woonwijk
- ☐ bedrijventerrein
- ☐ groengebied

D) Standaardprofielen

De verschillende functies in de openbare ruimte moeten goed op elkaar worden afgestemd. Om dit te bereiken zijn standaardprofielen opgesteld.

Voldoen de profielen aan de standaarden ... ?

- ☐ vuistregels voor een goed straatontwerp
- ☐ richtlijnen voor gebiedsontsluitingswegen, erftoegangswegen en erven
- ☐ uitstraling van de hoofdinfrastructuur

E) Catalogus

We vinden het belangrijk dat er samenhang in de inrichting van de openbare ruimte is: de "Capelse Stijl". De middelen voor de buitenruimte zijn beperkt en moeten effectief worden ingezet. Om kwaliteit te realiseren en te behouden is continuïteit en standaardisatie van belang. Hiervoor is een catalogus opgesteld.

Volgt het inrichtingsplan de richtlijnen uit de catalogus ... ?

- ☐ materiaalgebruik en meubilair afgestemd op het inrichtingsniveau
- ☐ standaard materiaal, meubilair en kleurgebruik

Aanbevelingen en actiepunten voor gebruik

1. Gebruik het handboek als kader bij het maken van inrichtingsplannen (door interne en externe ontwerpers) en als streefbeeld en aandachtspunt bij integrale projecten (Stadsbeheer).
2. Betrek het handboek in een vroeg stadium bij het opstellen van het integraal projectenboek 2016-2020.
3. Doorloop de checklist om vast te stellen of een ontwerp voldoende invulling geeft aan de verschillende deelaspecten van de openbare ruimte.
4. Zorg voor een goede implementatie van het handboek en evalueer het handboek na 2 jaar om vast te stellen of het voldoende richting geeft bij inrichtingsplannen en integrale projecten (Stadsbeheer).
5. Het Handboek Toegankelijkheid is een apart document. Integreer dit handboek in het Programma van Eisen van de afdeling Stadsbeheer (werkdocument) en zorg ervoor dat het up-to-date is.
6. Organiseer een verdiepingsslag en maak keuzes over verduurzaming van straatverlichting, materiaalkeuze van verharding, Capels straatmeubilair en de relatie tussen bomen en ondergrondse infrastructuur.
7. Geef in het op te stellen beleid ten aanzien van cultuurhistorische elementen aan hoe wordt omgegaan met cultuurhistorische objecten in de openbare ruimte.

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De openbare ruimte bestaat uit plekken die voor iedereen toegankelijk zijn: straten, parken en pleinen. Een aantrekkelijke openbare ruimte zorgt voor een goed woon- en werkklimaat. Het is zelfs aangetoond dat de waarde van de bebouwing wordt beïnvloed door de kwaliteit van de openbare ruimte.

In 1999 startte in Capelle aan den IJssel een discussie over de kwaliteit van de openbare ruimte¹. De openbare ruimte werd vanuit vier invalshoeken bekeken: de technische staat (heel en vast), de verzorgingsgraad (schoon en netjes), de beeldkwaliteit (mooi en functioneel) en de veiligheid (je veilig voelen). Enkele constateringën waren toen:

- De beleving van bewoners is belangrijk in het beleid van de gemeente. Bewoners zijn echter niet erg tevreden over kwaliteit van de openbare ruimte.
- Tussen de wijken zijn grote verschillen; cultuurhistorische plekken hebben een hoge kwaliteit, maar de uitstraling van de openbare ruimte is verder veelal 'eentonig', 'eenvoudig' en 'onoverzichtelijk'. Gemiddeld is de openbare ruimte in Capelle aan den IJssel 'nauwelijks representatief'.
- Het gemeentelijke beleid is vooral gericht op afzonderlijke disciplines, er is nauwelijks integraal beleid en weinig relatie tussen ontwerp en beheer.
- Beleid over de beeldkwaliteit van de openbare ruimte wordt gemist.

In de jaren daarna is een kwaliteitsslag gemaakt om de afstemming en transparantie over de *technische staat* en *verzorgingsgraad* van de openbare ruimte te verbeteren. Dit komt tot uitdrukking in een aantal beleidsstukken en acties:

- Stedelijke beheervisie (2001, herijkt in 2005)
- Integraal Projectenboek Openbare Ruimte (IBOR 2008 en 2011)
- Diverse beheerplannen (2009 en 2011)
- Inzet Kwaliteitsgestuurd Beheer en Snel Herstel Team (2011).

De afgelopen jaren zijn er ook beleidsstukken opgesteld die zich op de beeldkwaliteit richten, zoals de Groenvisie (2011) en de Kadernotities Wegen, Openbare Verlichting en Civieltechnische Kunstwerken (2010). Een overkoepelend handvat voor beeldkwaliteit en veiligheid van de openbare ruimte ontbreekt echter. Bij de besluitvorming over de Kadernotities en de Groenvisie is daarom besloten om een Handboek Inrichting Openbare Ruimte (hierna het Handboek) op te stellen.

1.2 Doel van het Handboek

Het Handboek moet dienen als concreet handvat voor het maken van (her) inrichtingsplannen voor de openbare ruimte en voor integrale projecten (Stadsbeheer)². Het Handboek heeft een aantal doelen:

1. Het geven van invulling aan de visie op de openbare ruimte zoals deze in de Stadsvisie 2030 en de Structuurvisie 2030 is beschreven.
2. Het geven van uitgangspunten, kaders en richtlijnen voor beeldkwaliteit, veiligheid en functionaliteit³. Deze sluiten zoveel mogelijk aan bij bestaand beleid.
3. Het versterken van de samenhang in de inrichting van de openbare ruimte. De middelen voor de buitenruimte zijn beperkt en moeten effectief ingezet worden. Om toch voldoende kwaliteit te realiseren is samenhang en standaardisatie van belang.

Het Handboek is een visiedocument, naslagwerk, toetsingskader en inspiratiebron. Het vormt een integraal document voor beeldkwaliteit, functionaliteit en veiligheid van de openbare ruimte.

1) Eindnotitie Kwaliteitsdiscussie Openbare Ruimte (Oranjewoud, 2000).

2) Integrale beheer- en onderhoudsprojecten

3) Het Programma van Eisen (werkdokument), bevat technische randvoorwaarden voor inrichtingsplannen.

1.3 Gebruik van het Handboek

De richtlijnen en streefbeelden uit dit handboek zijn bedoeld als kader voor *het opstellen van inrichtingsplannen voor de openbare ruimte*. Het moet gebruikt worden door de gemeentelijke organisatie en door externe partijen die voor de gemeente inrichtingsplannen maken voor de openbare ruimte. Ondanks dit kader blijft er bij het maken van inrichtingsplannen altijd ruimte voor creativiteit en nieuwe inzichten.

Dit handboek is ook toepasbaar op *integrale vervangings- en onderhoudsprojecten (Stadsbeheer)*. In bestaande wijken zal het echter niet mogelijk zijn om de openbare ruimte geheel volgens de wensen en eisen in te richten. Er is vaak niet voldoende ruimte aanwezig en ook het budget is een factor om rekening mee te houden. Dit handboek kan in dat geval gebruikt worden om de belangrijkste knelpunten in de inrichting te signaleren en geeft aanbevelingen en streefbeelden om deze te verbeteren. In dit handboek worden de bestaande, vastgestelde ambitieniveaus en budgetten ten behoeve van inrichting en beheer als uitgangspunt genomen.

Het handboek is samengesteld op basis van bestaand beleid, richtlijnen en normeringen. Het handboek vervangt de diverse beleidsstukken niet; voor gedetailleerde informatie over een bepaald onderwerp wordt naar de specifieke beleidsstukken verwezen. In de bijlage is een overzicht van relevant beleid opgenomen. Technische specificaties voor de openbare ruimte zijn opgenomen in het Programma van Eisen (werkdokument Stadsbeheer).

Dit handboek is geen eenmalige uitgave, maar een document dat regelmatig geactualiseerd moet worden.

1.4 Leeswijzer

Dit handboek is onderverdeeld in acht hoofdstukken, die samen de kaders en uitgangspunten voor de inrichting van de openbare ruimte vormen.

- Hoofdstuk 1 vormt de *inleiding* en geeft de doel en het gebruik van het handboek aan.
- Het tweede hoofdstuk geeft een *korte beschrijving van de openbare ruimte* in Capelle aan den IJssel. Wat is belangrijk bij de inrichting van de openbare ruimte in onze stad? Hoe wegen wij bepaalde belangen af?
- In hoofdstuk 3 wordt een *afwegingskader* voor de inrichting van de openbare ruimte beschreven aan de hand van een aantal thema's: beeldkwaliteit, gebruik, duurzaamheid, beheerbaarheid, veiligheid en toegankelijkheid.
- Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van *diverse functies* van de openbare ruimte, zoals verkeer, water en groen. Het hoofdstuk beschrijft het gemeentelijke beleid en maakt aan de hand van kaartmateriaal de belangrijkste structuren in de openbare ruimte zichtbaar.
- Hoofdstuk 5 beschrijft de verschillende buurten in Capelle aan den IJssel en geeft per type buurt de belangrijkste aandachtspunten voor de inrichting van de openbare ruimte aan.
- Het zesde hoofdstuk bevat richtlijnen voor de inrichting van veel gebruikte wegprofielen in de gemeente.
- In hoofdstuk 7 wordt toegelicht welke niveaus in *inrichtings- en onderhoudskwaliteit* we onderscheiden in de openbare ruimte. Daarnaast is in dit hoofdstuk een beknopte *catalogus* opgenomen van veel gebruikte materialen en inrichtingselementen in Capelle aan den IJssel.
- Hoofdstuk 8 bevat een uitvoeringsagenda met nader uit te werken onderwerpen voor de komende jaren, die op de openbare ruimte betrekking hebben.

2 Achtergrond

2.1 Huidige situatie openbare ruimte: feiten en cijfers

Areaal in beheer

De gemeente heeft verschillende onderdelen van de openbare ruimte in beheer: wegen, groen, openbare verlichting, civieltechnische kunstwerken, riolering, speelplaatsen, gemalen, persleidingen, en verkeersvoorzieningen. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor reiniging en gladheidbestrijding. Ook hebben we contact met het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) over beheer van het water. Om een beeld te krijgen van het totale areaal, dat wij als gemeente beheren, is hiernaast een overzicht opgenomen. Afgesproken is om de komende jaren het aantal kunstwerken (bruggen, visplaatsen) en speelplekken iets te verminderen.

Tevredenheid bewoners

Uit de Bewonersenquête 2013 blijkt dat Capelse inwoners tevreden zijn over hun woonbuurt en over de hoeveelheid en de inrichting van het openbaar groen in de buurten. Over het onderhoud van de openbare ruimte en parkeergelegenheid is men wat minder tevreden. Mensen vinden het een goede zaak als bewoners zelf een bijdrage leveren aan de buurt.

Enkele gegevens uit de bewonersenquête:

- Bewoners geven hun woonbuurt gemiddeld een 7,3.
- Het onderhoud van openbaar groen scoort een 6,3; van bestrating een 6,0.
- De tevredenheid over de parkeergelegenheid is gemiddeld een 6,0. Voor stallingsmogelijkheden voor fietsen wordt gemiddeld een 5,4 gegeven.
- Mensen zijn tevreden over de hoeveelheid openbaar groen en redelijk tevreden over de aanwezigheid van speelplekken (6,4).
- 30% van de Capellenaren ervaart en vermijdt wel eens onveilige plekken.

Areaal in beheer (2011)

- 2.889.116 m² wegen
- 2.879.634 m² groen
- 25.789 bomen
- 14.405 verlichtingsmasten
- 17.060 armaturen
- 238 bruggen
- 43 visplaatsen
- 4290 m geluidscherm
- 7290 m keerwanden
- 22 tunnels & viaducten
- 7.400 rioolinspectieputten
- 272 km rioolstrengen
- 265 speelplekken
- 800 speeltoestellen
- 55 trapvelden
- 29.500 m leidingen
- 75 gemalen
- 168 drukrioolunits
- 11.737 verkeersborden
- 546 km belijning
- 27 verkeersregelinstallaties
- 747 afvalbakken
- 641 containerplaatsen

2.2 Functie van de openbare ruimte

De openbare ruimte heeft verschillende functies en wordt op verschillende manieren gebruikt en beleefd. Dit is samen te vatten in drie kernfuncties:

1. De openbare ruimte biedt plaats aan netwerken van algemeen belang: verkeer, groen, water en ondergrondse netwerken voor onder andere communicatie, riolering en energie. Voor het goed functioneren van de stad is het van belang om deze verschillende systemen, die allemaal een bepaalde ruimtebehoefte hebben, goed op elkaar af te stemmen en met elkaar in balans te brengen.
2. De openbare ruimte is ook een plek waar activiteiten plaatsvinden: spel, sport en recreatie. Een veilige en goed ingerichte openbare ruimte draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen (spelen, rondhangen) en stimuleert mensen om naar buiten te gaan om te bewegen (wandelen, fietsen) of zich te ontspannen (zitten, liggen, kijken).
3. De openbare ruimte vormt een podium voor interactie en uitingen. Het is een plek waar ontmoetingen, activiteiten en evenementen plaatsvinden en biedt ruimte aan uitingen zoals kunst, cultuur(historie) en reclame.

2.3 Visie op de openbare ruimte

Onze visie op de inrichting van de openbare ruimte wordt herleid uit de Stadsvisie 2030 en de Structuurvisie 2030.

Het streefbeeld voor Capelle aan den IJssel is in deze documenten een welvarende en aantrekkelijke Parkstad, waar de openbare ruimten goed zijn ingericht en onderhouden en waar water en groen belangrijke kwaliteiten vormen. Ook milieu is hierbij van belang. De betrokkenheid van de Capellenaar wordt versterkt en veiligheid van de openbare ruimte is een speerpunt.

Tegelijkertijd moeten we bewust omgaan met de beschikbare financiële middelen. Daarom is het bij de inrichting belangrijk om rekening te houden met het beschikbare budget en een goede beheerbaarheid.

Om dit streefbeeld voor de toekomst te verankeren hanteren we de volgende visie voor de inrichting van de openbare ruimte:

Vergroten van de beeldkwaliteit van de openbare ruimte

De Capelse openbare ruimte wordt ervaren als 'eentonig' en 'nauwelijks representatief' (zie hoofdstuk 1). In onze samenleving wordt een hoogwaardige ingerichte openbare ruimte echter steeds belangrijker. Om een aantrekkelijke stad te zijn en te blijven moeten we inzetten op een hoogwaardige inrichting en uitstraling van de openbare ruimte. Versterken van de herkenbaarheid van de gemeente en de identiteit van de locatie zijn daarbij van belang.

Rekening houden met doelgroepen en bewonersparticipatie

De stem en de rol van bewoners wordt een steeds belangrijker thema. Bij het inrichten van de openbare ruimte is het van belang rekening te houden met de verschillende gebruikers en ze ook te betrekken bij de inrichting ervan. De openbare ruimte moet daarnaast inspelen op actuele thema's in de samenleving als vergrijzing en beweging (buitenspelen en sporten).

Een goede beheerbaarheid van de openbare ruimte

We moeten onze middelen efficiënt inzetten. Dat doen we door ontwerp en beheer goed op elkaar af te stemmen, zodat een toekomstbestendige openbare ruimte ontstaat. Daarbij verliezen we niet uit het oog dat de inrichting van de openbare ruimte bijdraagt aan de waarde van onze stad (zie kader).

Een veilige openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte kan een positieve of een negatieve invloed hebben op het thuisgevoel en veiligheidsgevoel van bewoners. We streven naar een openbare ruimte die veilig is en als veilig wordt ervaren.

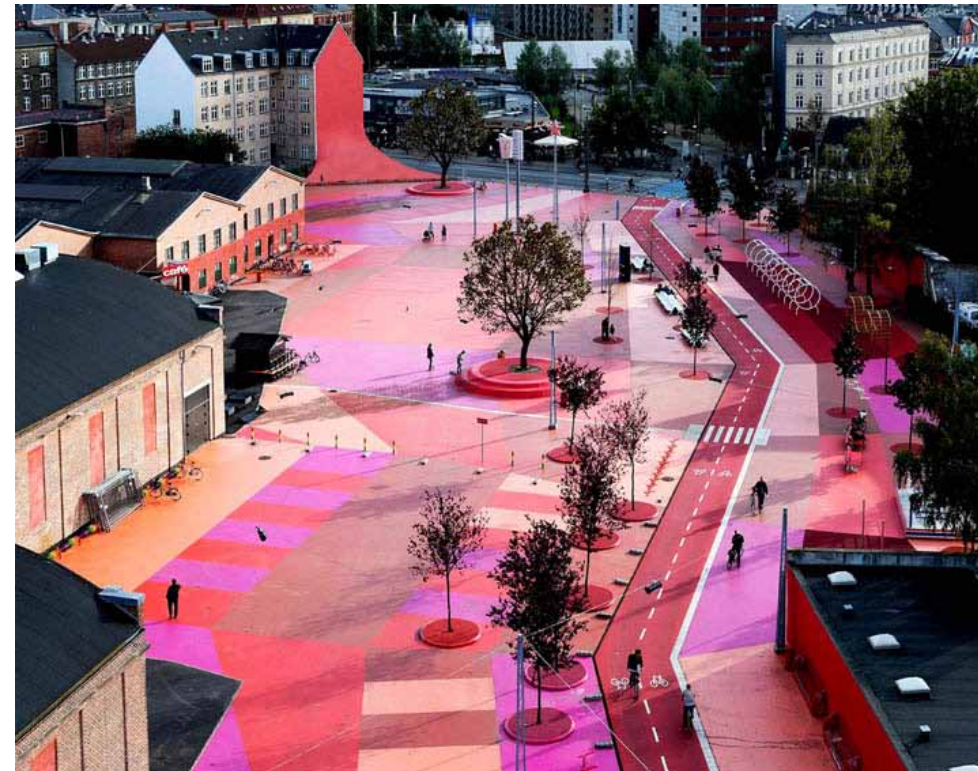
Een openbare ruimte die voor iedereen toegankelijk is

Onze openbare ruimte moet voor iedereen toegankelijk zijn. Mindervaliden moeten zich gemakkelijk kunnen verplaatsen in onze stad. Er komen bovendien steeds meer ouderen, waardoor er een toenemende behoefte aan een goed toegankelijke openbare ruimte zal zijn.

Een duurzaam ingerichte openbare ruimte met veel water en groen

Groene openbare ruimten zijn van waarde voor de flora en fauna in de stad, dragen bij aan de klimaatbeheersing, waterberging, de gezondheid en de belevingswaarde. Een duurzaam ingerichte openbare ruimte is daarom van belang voor de toekomstbestendigheid van onze stad.

Bovenstaande onderwerpen worden in het volgende hoofdstuk verder uitgewerkt.

Investerings in de openbare ruimte

De waarde van onroerend goed blijkt voor een groot deel bepaald te worden door de ligging en de openbare ruimte, het groen en de speelplekken die er in de omgeving zijn. Investerings in de kwaliteit van de openbare ruimte verdienen zich daarmee deels terug in de woningwaarde en WOZ waarde. (foto: park Superkilen, Kopenhagen, 2012, project om een woonwijk een eigen identiteit en impuls te geven)

3 AFWEGINGSKADER VOOR INRICHTINGSPLANNEN

3.1 Beeldkwaliteit

Ambitie: Parkstad naast economische motor

“Parkstad naast economische motor” is de ambitie die uit de Stadsvisie en de Structuurvisie naar voren komt. In deze Parkstad is het van belang dat de openbare ruimte op een aantrekkelijke en representatieve manier is ingericht. Alleen op die manier blijven we een goede stad om in te wonen en te werken. Een meer herkenbaar en ‘echt Capels’ straatbeeld is dan wenselijk.

Inzet

1. Op zoek naar de kracht van Capelle

De identiteit van de gemeente is in de afgelopen decennia flink gewijzigd. Het dorp langs de rivier is uitgegroeid tot een woonkern, onderdeel van het stedelijk weefsel van Rotterdam. De snelle groei is in de ruimtelijke structuur goed herkenbaar. Wijken uit verschillende tijdsperiodes zorgen voor afwisseling in het straatbeeld. Toch kenmerkt dit straatbeeld zich ook door een eentonig en weinig representatief karakter. Bij de inrichting van de openbare ruimte is het daarom van belang om de *genus loci*, de eigenheid van Capelle, meer te benadrukken.

Aanknopingspunten voor deze identiteit zijn te vinden in vier thema's, die de stad zijn bijzondere karakter geven:

- 1) Parkstad: prettig wonen en werken in een groene leefomgeving. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt zoveel mogelijk gekozen voor een groene, natuurlijke uitstraling.
- 2) Economische motor: representatieve, goed bereikbare werklocaties
- 3) Historische pareltjes: zorgvuldige historische openbare ruimte
- 4) Aan den IJssel: bijzondere ligging aan de rivier

2. Samenhang en continuïteit in de buurt

Een goed ingerichte buurt of straat kenmerkt zich door een zekere mate van

saamenhang. Dit wordt bereikt door continuïteit in de inrichting van doorgaande structuren en door eenheid in kleur- en materiaalgebruik. Door het werken met standaardmaterialen ontstaat een rustig straatbeeld. Op bijzondere plaatsen worden accenten aangebracht. Standaardprofielen en materialen worden verder uitgewerkt in hoofdstuk 6 en 7.

3. Aantrekkelijk ingerichte locaties

Een locatie krijgt kwaliteit doordat ze ruimtelijk is, doordat er niet te veel op en in staat. Straatmeubilair wordt zorgvuldig geplaatst, toevoegingen worden zoveel mogelijk weggelaten. Aspecten van de visuele aantrekkelijkheid zijn ondermeer het kleurgebruik, de plaatsing van objecten, de aandacht voor het detail, en een verantwoorde keuze van straatmeubilair. Zie ook de specifieke aandachtspunten voor buurten, profielen en materiaalgebruik (hoofdstuk 5,6,7).

Checklist beeldkwaliteit

Identiteit: de kracht van Capelle

- ☐ Alle locaties: Parkstad
- ☐ Specifieke locaties: economische motor, historie, ligging aan de IJssel

Aantrekkelijke buurt en plek

- ☐ Samenhang en continuïteit in de inrichting
- ☐ Standaard profielen en materiaalgebruik
- ☐ Visuele aantrekkelijkheid: eenvoud, kleur, zorgvuldige plaatsing

Leefstijlen

Uit de Grote Woontest (2012) blijkt dat in Capelle aan den IJssel vooral Groene en Gele leefstijlen zijn te vinden. Deze mensen hebben specifieke wensen ten aanzien van hun woonomgeving.

Gele leefstijl: harmonie en betrokkenheid. Mensen hechten waarde aan goede en gezellige sociale contacten in de buurt, hebben een open instelling en voelen zich betrokken bij anderen. Deze mensen houden ervan op straat te zijn en activiteiten in de buurt te ondernemen.

Groene leefstijl: geborgenheid en zekerheid. Dit zijn mensen die een rustig leven leiden en zich voornamelijk bewegen in een kleine kring van familie, vrienden en/of buren. Mensen met een groene leefstijl doen graag dingen met mensen die ze kennen.

inspiratie

3.2 Gebruik en participatie

Ambitie: Vitale stad met betrokken inwoners

In ons Actieplan Welzijn en Zorg 2012-2015 spreken we de ambitie uit een vitale stad te zijn, waarin mensen betrokken zijn bij elkaar en bij hun leefomgeving. We gaan daarbij uit van de eigen kracht van mensen en een overheid die de regie voert en stimuleert.

Een vitale en betrokken stad uit zich ook in de inrichting van de leefomgeving. Deze moet goed zijn afgestemd op haar gebruikers en deze uitnodigen om mee te denken en mee te doen.

Inzet

1. Geschikt voor de verwachte gebruikers

De inrichting van de openbare ruimte moet passen bij degenen die deze gaan gebruiken. Wie maakt er gebruik van deze plek? Wie woont eromheen? De inrichting moet tevens geschikt zijn voor allerlei doelgroepen (jongeren, ouderen), zonder dat er gemakkelijk conflicten ontstaan. We streven daarnaast naar jeugdvriendelijke wijken.

Een bekende techniek om snel meerdere gebruikerswensen in beeld te krijgen is "kijken door de ogen van...". De ontwerper stelt zich ten doel om te kijken door de ogen van een specifieke bewoner of doelgroep. Hoe ervaart een kind deze plek? Of een oudere? Welke knelpunten komen deze persoon tegen? Hoe wordt een plek interessanter voor een doelgroep: kind, oudere, jongere, wandelaar, fietser, automobilist, reinigingsdienst, rolstoeler?

2. Betrek bewoners bij het opstellen van inrichtingsplannen

We willen bewoners betrekken bij de inrichting van de openbare ruimte. Ze worden uitgenodigd om mee te denken over de inrichting of materiaalgebruik van de buurt, zoals het verplaatsen van enkele parkeervakken, een ander

type beplanting, de inrichting van een speelplek enzovoorts. Hiermee worden het draagvlak en de sociale controle vergroot.

3. Wijkgericht werken

In het kader van de Capelse aanpak Wijkgericht Werken wordt voor alle wijken een visie opgesteld. Inwoners bepalen allereerst de inhoud van de Toekomstagenda. Deze wordt daarna in overleg met andere partijen, zoals politie, jongerenwerk en gemeente, uitgewerkt tot een WijkUitvoeringsplan. Bij het inrichten van de openbare ruimte is het goed kennis te nemen van deze plannen, zodat kan worden ingespeeld op wat er leeft in de buurt.

4. Een gezonde leefomgeving

Een gezonde leefomgeving is een omgeving die mensen als prettig ervaren, die uitnodigt tot gezond gedrag en waarin de druk op de gezondheid laag is. We streven naar een openbare ruimte met de volgende kenmerken: de ruimte nodigt uit tot ontmoeting, beweging en spelen, stimuleert fietsen, wandelen en gebruik van het openbaar vervoer en houdt rekening met de behoeften van bewoners en specifieke bevolkingsgroepen¹. De openbare ruimte stimuleert zowel het actieve sporten als het dagelijkse bewegen. Daarnaast is de openbare ruimte op een duurzame, groene manier ingericht (zie paragraaf 3.3).

Een gezonde leefomgeving is belangrijk bij het voorkomen of verminderen van klachten als stress, depressie, diabetes, overgewicht, eenzaamheid en migraine². Om gezondheidseffecten in beeld te brengen kan de gemeente gebruik maken van het (gratis) advies van de GGD over gezondheid in ruimtelijke plannen.

¹ Op www.altasleefomgeving.nl is de GezondOntwerpWijzer te vinden met aandachtspunten over het gezond inrichten van de leefomgeving.

² 37% van de volwassen Capellenaren heeft overgewicht. Eenzaamheid is een steeds groter probleem, met name bij ouderen.

Checklist gebruik en participatie

- ☐ inrichting is geschikt voor uiteenlopende doelgroepen
- ☐ inrichting is geschikt voor specifieke gebruikers
- ☐ bewoners betrekken bij inrichtingsplan
- ☐ rekening houden met toekomstagenda/WijkUitvoeringsplan
- ☐ openbare ruimte is op een gezonde manier ingericht

Tanner Springs Park, Portland (USA), Atelier Dreiseitl

Op de plek van een oud industrieterrein is een opvallend stadspark gemaakt: het Tanner Springs Park. Het park grijpt terug naar de natuurlijke staat van het gebied: een moerasachtige omgeving met bijzondere vegetatie. Het regenwater van de omgeving wordt in een grote vijver gebufferd en gefilterd. Deze is op het diepste punt gesitueerd, circa 1,80 meter onder straatniveau. De vijver wordt begrensd door een kunstobject, de Art Wall, die gemaakt is van oude rails uit het gebied.

Bij het ontwerp van het stadspark werden bewoners, bedrijven en toekomstige gebruikers betrokken. In het park worden ecologie, waterbeheer, kunst en participatie samengebracht. Het park maakt het thema duurzaamheid op een bijzondere manier zichtbaar.

inspiratie

3.3 Duurzaamheid

Ambitie: Zichtbaar duurzaam

Onze visie op duurzaamheid is beschreven in het Milieubeleidsplan. We streven naar een reductie van de CO₂-uitstoot en zuinig omgaan met (energie) voorraden. Dit geldt ook voor de openbare ruimte. Ons motto is 'Zichtbaar Duurzaam'. De focus ligt op activiteiten die duurzaam gedrag stimuleren of waarbij inwoners duurzaamheid ervaren.

Inzet

1. Energiebesparing in de openbare verlichting

Er zijn slimme oplossingen om het energieverbruik van straatverlichting te verminderen: toepassen van energiezuinige lampen (LED-verlichting), de verlichting 's nachts dimmen of de hoeveelheid lichtmasten verminderen. Sociale veiligheid is hierbij een aandachtspunt. In de Capelse, dichtbebouwde omgeving ligt het inzetten op energiezuinige lampen daarom het meest voor de hand.

2. Stimuleren van duurzaam vervoer

De inrichting van de openbare ruimte kan een bijdrage leveren aan duurzame vormen van vervoer. Bijvoorbeeld door het plaatsen van oplaadpunten voor elektrische auto's en fietsen, goede fietsenstallingen en aantrekkelijke fietsroutes (herkenbaar, comfortabel, snel, veilig). Openbaar vervoer wordt gestimuleerd door mooie en goed toegankelijke haltes en stations. Hiermee wordt ook de sociale veiligheid en toegankelijkheid verbeterd.

3. Duurzame materialen en beperken afval

We streven ernaar om 100% duurzaam in te kopen, bijvoorbeeld door te kiezen voor materialen met een lage milieubelasting en materialen met een lange levensduur. Materialen mogen ook niet uitloggen naar de bodem. Daarnaast is het wenselijk om voor materialen te kiezen die geen tot weinig

afval opleveren (herbruikbaar materiaal). Ook nalevering van materialen moet mogelijk zijn. Daarnaast kan afvalinzameling gestimuleerd worden door ondergrondse containers of het combineren van afvalinzamelingspunten met andere functies.

4. Levensloopbestendige openbare ruimte

Een levensloopbestendige openbare ruimte is bestand tegen veranderende wensen ten aanzien van gebruik. Er is een heldere ruimtelijke structuur en de openbare ruimte moet goed beheerd kunnen worden: vandalismebestendig, elementen trekken weinig vuil aan en zijn eenvoudig schoon te maken. Ook is er zekerheid over het onderhouds- en vervangingsbudget.

5. Groene stad

Groen in de stad levert een positief effect op het leefklimaat en de luchtkwaliteit en geeft een verkoelend effect (klimaatadaptatie, hittestress). Zorg voor voldoende groen, breng variatie aan in het groen en pas inheemse planten toe. Bewoners kunnen gestimuleerd worden tot de aanplant van extra groen in of rondom hun woning (geveltuinen, stadslandbouw, adoptie van groenstroken).

6. Duurzaam watersysteem

Een duurzaam watersysteem is robuust, veerkrachtig en klimaatbestendig. De waterkwaliteit is goed en er is voldoende wateroppervlak en waterberging. Watergangen zijn breed en diep genoeg om de hoeveelheid water te kunnen afvoeren. Schoon regenwater blijft schoon door het toepassen van duurzame, niet uitloogbare materialen. Regenwater stroomt zoveel mogelijk via bermen of groen af op het oppervlaktewater. Het inrichten van natuurvriendelijke oevers versterkt de ecologische waarde van het watersysteem. Door de hoeveelheid verharding te beperken (grasbetontegels, open bestratingspatroon) is minder waterberging nodig. Onderhoud is daarbij een aandachtspunt.

Checklist duurzame openbare ruimte

- ☐ duurzame straatverlichting (LED, dimmen, minder masten)
- ☐ oplaadpunt auto/fiets
- ☐ goede fietsenstalling
- ☐ aantrekkelijke fietsroutes
- ☐ goede OV haltes
- ☐ duurzame materiaalkeuze
- ☐ goede afvalinzameling
- ☐ levensloopbestendige inrichting
- ☐ veel groen en bomen
- ☐ stadslandbouw, groenadoptie, geveltuinen
- ☐ bovengrondse afvoer regenwater
- ☐ natuurvriendelijke oever
- ☐ voldoende waterberging
- ☐ beperken verharding

Opgeruimd Breda

Het project "Opgeruimd Breda" stimuleert bewoners van Breda om de handen uit de mouwen te steken om hun buurt aantrekkelijker en schoner te maken.

Een groep buurtbewoners kan een Wijkdeal sluiten met de gemeente, waarin ze afspreken om bijvoorbeeld hagen te knippen, blad te ruimen, de straat schoon te maken of een groenvak te onderhouden. Individuele burgers kunnen zich aanmelden als "Opgeruimde Bredanaar" en scholieren sluiten een "Klassedeal". In 2012 waren er zo'n 1800 Bredanaars betrokken bij het project.

(Bron: opgeruimdbreda.nl)

inspiratie

3.4 Beheerbaarheid

Ambitie

Voor het beheer van de openbare ruimte hebben we de ambitie 'schoon, heel en veilig'. We streven naar een duidelijk verzorgde beeldkwaliteit, wat een positief effect heeft op het gedrag en de beleving van burgers. De leefbaarheid en economische aantrekkelijkheid van de locatie neemt daardoor toe.

Onze uitgangspunten voor het beheer zijn verwoord in diverse beheerplannen en het integraal projectenboek (IBOR). Basisafspraken voor de openbare ruimte is sober en doelmatig. Onze ambities voor de beheerkwaliteit en de inrichtingskwaliteit zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 7.

Inzet

Voor de inrichting van de openbare ruimte zetten we vanuit beheerogpunt in op:

1. Beheerbewust ontwerpen en ontwerpbeewust beheren

Het ontwerp van de openbare ruimte is van grote invloed op het toekomstig beheer. Een bijzonder ontwerp dat meer beheer vraagt dan voorhanden is, kan in korte tijd verloederen. Ontwerp, gebruik en beheer moeten daarom altijd goed op elkaar zijn afgestemd, zodat een locatie ook op de lange termijn mooi en bruikbaar blijft.

Bij beheerbewust ontwerpen/ontwerpbeewust beheren ontwikkelen ontwerpers en beheerders gezamenlijk een plan. Doel is om de ontwerpuitgangspunten in stand te houden gedurende de ontwerpbeewensduur. De inrichting moet op het beheer afgestemd en onderhoudsvriendelijk zijn.

2. Slimme ontwerpkeuzes

De openbare ruimte moet met steeds minder middelen beheerd worden. Om ervoor te zorgen dat de uitstraling goed blijft en de openbare ruimte schoon,

heel en veilig is, moeten slimme ontwerpkeuzes worden gemaakt. We streven daarom naar: standaardisatie van toegepaste materialen en straatmeubilair, slimme indeling van de ruimte (bijvoorbeeld één groot groenvak in plaats van meerdere kleinere), terughoudend omgaan met inrichtingselementen (afzetpaaltjes en dergelijke) en onderhoudsvriendelijke beplanting.

3. Integraal werken

We streven ernaar om zoveel mogelijk integraal te werken. Dat betekent dat we in een bepaald gebied zoveel mogelijk werkzaamheden tegelijkertijd uitvoeren (vervanging, ophoging, onderhoudswerkzaamheden en ontwikkelingsprojecten worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd). De integrale projecten voor de komende jaren zijn benoemd in het Integraal Projectenboek (IBOR).

4. Stimulering zelfonderhoud

Stimulering van het zelf onderhouden van openbaar groen door bewoners en bedrijven is een belangrijk uitgangspunt van het beheer. Uit een pilot is gebleken dat dit bijdraagt aan een mooier, schoner en levendiger Capelle. Per project moet worden bekeken op welke manier zelfonderhoud het beste gestimuleerd kan worden.

Er zijn verschillende vormen van zelfonderhoud mogelijk: adoptie van groenstroken, bloembakken en het onderhouden van (tijdelijke) buurttuinen door bewoners, adoptie van rotondes door bedrijven, onderhoud van terreinen door VVE's of parkmanagement (bij bedrijventerreinen). Daarnaast stimuleren we de aanleg van geveltuintjes, het aanleggen van groene daken en kunnen bewoners in bepaalde situaties openbaar groen kopen of huren om dit bij hun eigen perceel te betrekken.

Checklist beheervriendelijke OR

- ☐ afstemming ontwerp, beheer, gebruik
- ☐ gezamenlijk plan ontwerpers en beheerders
- ☐ bewuste keuzes materialen en inrichtingselementen
- ☐ slimme, onderhoudsvriendelijke ontwerpkeuzes
- ☐ integrale projecten per gebied
- ☐ stimulering zelfonderhoud bewoners
- ☐ stimulering zelfonderhoud bedrijven
- ☐ aanleg geveltuinten en groene daken
- ☐ uitgifte van openbaar groen

3.5 Veiligheid

Ambitie: veilige woon- en leefomgeving

In ons Integraal Veiligheidsbeleid is een veilige woon- en leefomgeving een belangrijk uitgangspunt. We streven naar een gemeente waar het veilig wonen, werken en leven is en waar spelregels en grenzen helder zijn. Zowel sociale veiligheid als verkeersveiligheid zijn belangrijk.

De uitstraling van een wijk draagt bij aan het veiligheidsgevoel van de bewoners. Inrichting, beheer en gebruik moeten op orde zijn. Al tijdens de planvorming moet rekening worden gehouden met veiligheidsaspecten. Daarbij is het belangrijk om aansluiting te zoeken bij de beleving in de wijken. We willen burgerparticipatie versterken. Voor bedrijventerreinen en winkelgebieden stimuleren we dat deze collectief veiligheidsmaatregelen treffen.

Inzet

1. Zichtbaarheid

De openbare ruimte moet zo ingericht zijn dat vanuit woningen, winkels en werkplekken zicht is op wat er buiten gebeurt. Dit wordt bepaald door een overzichtelijke indeling van de openbare ruimte, zichtlijnen (lage beplanting en objecten) en verlichting. Donkere hoekjes en enge plekken worden voorkomen.

2. Toegankelijkheid

Een duidelijke routing met goede oriëntatiemogelijkheden is belangrijk voor de veiligheid. Tevens is de bereikbaarheid voor politie en hulpdiensten van belang. Het doel is: 'gewenst gebruik mogelijk maken en ongewenst gebruik belemmeren'.

3. Eenduidigheid en betrokkenheid

De functie van een plek moet eenduidig zijn: voor gebieden die eruitzien als niemandsland, voelt niemand zich verantwoordelijk. Verwaarlozing is het gevolg. De inrichting moet duidelijk maken welke status een gebied heeft (privé of openbaar) en wie voor het beheer verantwoordelijk is. Participatie van bewoners bij het beheer kan hierbij een rol spelen. Objecten in de openbare ruimte worden zo ontworpen en gesitueerd dat vandalisme en graffiti wordt voorkomen.

4. Aantrekkelijkheid

Het motto is: 'wat mooi is, dwingt respect af'. Esthetische kwaliteit (prettige materialen, kleur, licht) en goed onderhoud en beheer zorgen voor een positief veiligheidsgevoel. Pas materialen toe die het beheer vergemakkelijken. Anonieme of verrommelde locaties worden als sociaal onveilig ervaren. Een veilige openbare ruimte is een plek waar geleefd wordt. Het creëren van ontmoetingsplekken en het stimuleren van gebruik moeten centraal staan.

5. Verkeersveiligheid

Wegen, fiets- en voetpaden moeten veilig te gebruiken zijn door de diverse groepen verkeersdeelnemers. De wegen in de gemeente worden daarom ingericht op basis van Duurzaam Veilig. Inrichting en gebruik worden hiermee op elkaar afgestemd. Alle 30- en 50 km-zones zijn aangewezen. Wel moeten enkele wegen nog als zodanig worden ingericht. Onderhoud zorgt ervoor dat de gebruiksveiligheid wordt gewaarborgd.

Methode

Het Politiekeurmerk Veilig Wonen biedt concrete richtlijnen voor een sociaal veilige inrichting van de openbare ruimte.

Toezicht en beheer

- ☐ beheerplan voor de woonomgeving
- ☐ procedures voor samenwerking en communicatie

Openbare verlichting

- ☐ verlichting voldoet aan eisen
- ☐ afstemming met openbaar groen

Parkeren

- ☐ parkeren in het zicht van minimaal twee woningen
- ☐ geen belemmering voor het zicht op geparkeerde auto's
- ☐ verlichtingseisen parkeerterreinen
- ☐ maximaal 25 parkeervakken aaneengesloten
- ☐ openbare garage voldoet aan eisen toegankelijkheid, verlichting

Achterpad

- ☐ verlichting achterpad
- ☐ geen overhangend groen en bouwsels

Routes langzaam verkeer

- ☐ zicht en verlichting op minimaal 1 route
- ☐ groen tussen rijbaan en fietspad belemmert het zicht niet
- ☐ geen schijnveiligheid

Tunnels en onderdoorgangen

- ☐ geen zichtbelemmerende obstakels en groen
- ☐ verlichting voldoende

- ☐ afmetingen tunnel voldoen aan eisen

Voorzieningen voor het stallen van fietsen

- ☐ stallingsplaatsen in overeenstemming met aantal gebruikers
- ☐ geen zichtbelemmerende obstakels
- ☐ verlichting voldoende

Haltes openbaar vervoer

- ☐ haltes liggen in het zicht binnen 75 m van bebouwing
- ☐ niet belemmerd door beplantingen etc
- ☐abri's zijn transparant en verlicht

Speelplaatsen en straatmeubilair

- ☐ straatmeubilair spaarzaam toegepast
- ☐ speelruimtes gescheiden voor leeftijdsgroepen
- ☐ zicht op speelplaatsen voor jonge kinderen vanuit woningen
- ☐ vandalismebestendige objecten
- ☐ voorzieningen combineren
- ☐ zitbank geen hangplek, jongerenontmoetingsplaatsen op afstand
- ☐ bereikbaarheid voor hulpdiensten
- ☐ jongeren betrekken bij inrichting
- ☐ afscherming waterpartijen voor kinderen <6 jr.

Muren/vakken/wanden: antigraffiti

- ☐ muren, vlakken en wanden zijn afgeschermd
- ☐ indien afscherming niet mogelijk: verfraaiingen aanbrengen
- ☐ te reinigen materiaal of antigraffiti coating

Speelspoor, Zoetermeer

De openbare ruimte moet zo worden ingericht dat deze voor iedereen toegankelijk is. Maar dat bij een goede toegankelijkheid meer kan komen kijken, bewijst het Speelspoor in Zoetermeer. Het betreft een bijzondere inrichting van de openbare ruimte, waar gehandicapte en niet-gehandicapte kinderen kunnen spelen en waar hun ouders elkaar kunnen ontmoeten.

Het Speelspoor, een initiatief van het Platform Gehandicapten Zoetermeer, is een route rondom de Dorpsstraat, met fluisterputten, een geurtuin, een kunstwerk dat steeds van vorm kan veranderen en hinkelbanen. De verschillende elementen worden door middel van een spoor van tegels met elkaar verbonden.

inspiratie

3.6 Toegankelijkheid

Ambitie: goede toegankelijkheid voor iedereen

De openbare ruimte moet voor alle gebruikers goed toegankelijk zijn. Dit wordt bereikt als vanaf het begin bij het ontwikkelen van nieuwe woonwijken, winkelcentra, recreatiegebieden en bedrijfsterreinen rekening wordt gehouden met de eisen die dat stelt aan de openbare ruimte. Als een goede toegankelijkheid vanaf het begin het uitgangspunt is, dan zijn eventuele knelpunten goed te voorzien en op te lossen. Vooral moeilijke situaties met drukke verkeerswegen, waterlopen of hoogteverschillen vragen om tijdige aandacht.

Inzet

Algemene uitgangspunten voor een goede toegankelijkheid zijn:

- vermijden van hoogteverschillen (indien niet mogelijk: een acceptabele wijze om het verschil te overbruggen of een alternatieve route);
- specifieke maatregelen bij stad- en wijkvoorzieningen (winkels, scholen, sociaal culturele voorzieningen e.d.);
- toegankelijk openbaar vervoer (verantwoordelijke partijen zijn rijksoverheid, stadsregio, particulier initiatief, daarnaast kan gezorgd worden voor het in stand blijven van een toegankelijk collectief vervoerssysteem).

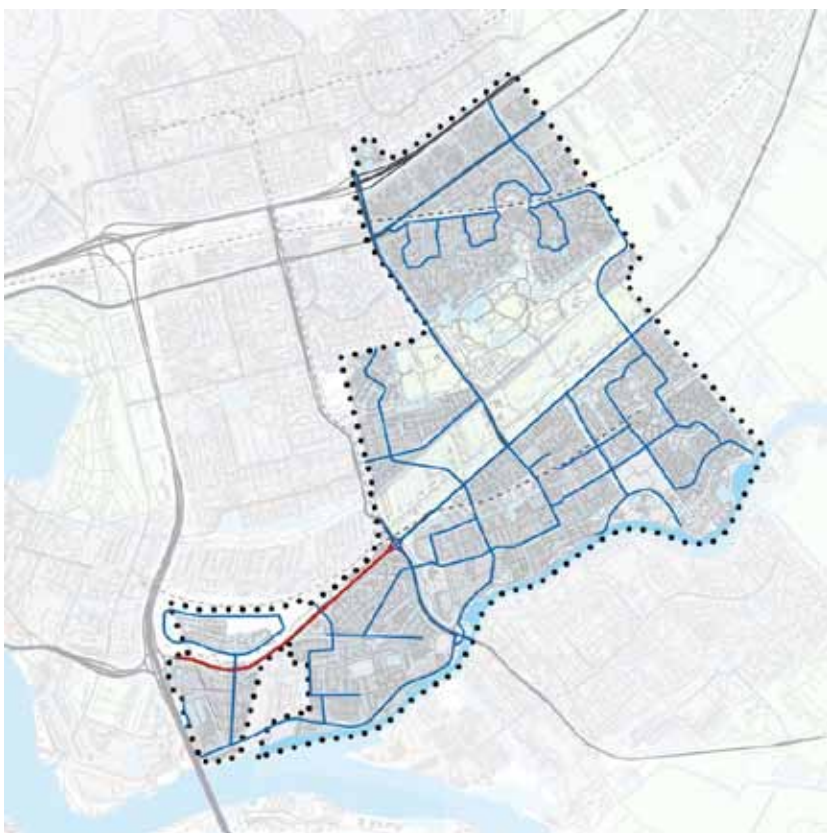
Aan de uitvoering van maatregelen of voorzieningen worden de volgende randvoorwaarden gesteld:

- uniformiteit: binnen de gemeente dienen oplossingen van één type zoveel mogelijk op gelijke wijze te worden uitgevoerd;
- correcte uitvoering: maatregelen dienen tot in de kleinste details goed te zijn uitgevoerd.

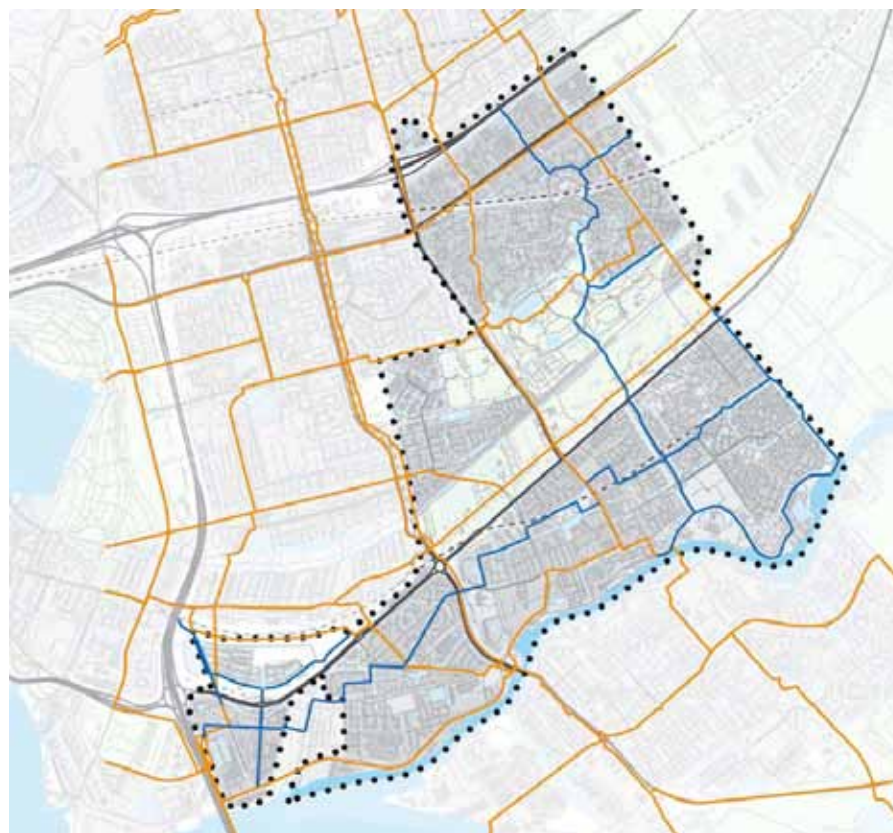
Voor een goede toegankelijkheid worden eisen gesteld aan de inrichting van looproutes, oversteekplaatsen, op- en afritten, hoogteverschillen en hellingen, bruggen, fietssluisen, obstakels en parkeerplaatsen. De exacte eisen, maten en technische details zijn opgenomen in het rapport "Toegankelijkheid Capelle aan den IJssel, Programma van Eisen voor toegankelijkheid van de openbare ruimte".

Checklist toegankelijkheid

- ☐ maximale hoogte en hellingshoek bij trottoirs/looproutes
- ☐ mensen kunnen zich gemakkelijk oriënteren
- ☐ continuïteit in het karakter van de routes
- ☐ oversteekplaatsen goed ingericht en gesitueerd
- ☐ bij bruggen en in looproutes rekening houden met de eisen m.b.t. hoogteverschillen
- ☐ obstakels niet in de loop- of rijroute
- ☐ voldoende invalidenparkeerplaatsen
- ☐ voldoende goede uitrustmogelijkheden (zitplaatsen)

Wegenstructuur (Bron: SLIM reizen (2010))

Regionale fietspaden (streefbeeld; bron: SLIM reizen (2010))

4 FUNCTIES VAN DE OPENBARE RUIMTE

4.1 Verkeer en vervoer

Het verkeersbeleid van de gemeente is erop gericht een optimale balans te vinden tussen mobiliteit, leefbaarheid en veiligheid. Op het lokale schaal-niveau is het van belang dat het Capelse wegennet bereikbaar, veilig en leefbaar is. Het Capelse verkeersbeleid is omschreven in de nota's SLIM reizen (2010) en het Fietsplan SLIM op de fiets (2010). Daarnaast is er een parkeernota in voorbereiding. Landelijke kaders zijn de ASVV (2012) en Duurzaam Veilig.

Voor de inrichting van de openbare ruimte zijn de volgende gemeentelijke uitgangspunten van belang:

Langzaam verkeer

Op de kortere afstand streven we naar een toename van het fietsgebruik. Dat heeft positieve effecten op doorstroming en luchtkwaliteit. Het fietsklimaat kan worden verbeterd door de directheid van de routes te vergroten, het oponthoud te verminderen en goede voorzieningen voor fietsparkeren.

Aandachtspunten voor voetgangers zijn de barrières van drukke verkeersaders, de verkeersveiligheid en de directheid en toegankelijkheid van belangrijke bestemmingen. Bij de inrichting van het voetgangersnetwerk moet aandacht worden besteed aan ouderen en kinderen. Het verbeteren van oversteekplaatsen bij drukke verkeersaders is een aandachtspunt.

Auto

Op lokaal niveau is er geen sprake van grote bereikbaarheidsproblemen. Wel zijn er in sommige buurten te weinig parkeerplaatsen. Bij het bepalen van het aantal parkeerplaatsen moet de invloed van alternatieve vervoerswijzen worden meegenomen. Daarnaast wordt per straat of buurt een goede balans tussen parkeren, groen en spelen nagestreefd.

OV

Capelle aan den IJssel kent verschillende systemen van openbaar vervoer: trein, metro, bus en parkshuttle (in Rivium). De verantwoordelijkheid voor het openbaar vervoer ligt bij de Stadsregio. Maatregelen worden in overleg met de Stadsregio en vervoerders bepaald. Waar nodig neemt de gemeente zelf initiatief. De gemeente heeft daarnaast de verantwoordelijkheid en de intentie om bushaltes beter toegankelijk te maken.

Verkeersveiligheid

Het gemeentelijke verkeersveiligheidsbeleid rust op twee peilers:

- infrastructureel (duurzaam veilige inrichting en aanpak van gevaarlijke kruispunten en wegvakken)
- educatie (permanente verkeerseducatie en specifieke doelgroepen).

In hoofdstuk 6 wordt voor de meest voorkomende wegtypen een standaardprofiel weergegeven. Het standaardprofiel geeft aan op welke manier de verschillende functies (rijden, lopen, fietsen, verlichting, groen, kabels en leidingen etc) een plek krijgen. We streven naar een duurzaam veilige inrichting van de wegen.

Hoofdgroenstructuur (Bron: groenvisie 2011)

Bomenstructuur (Bron: bomenbeleidsplan 2013)

4.2 Groen

Groen is belangrijk voor Capelle. Niet voor niets is de slogan van onze stadsvisie “Parkstad naast economische motor.” De hoofdstructuren van groen en bomen zijn uitgewerkt in de Groenvisie (2011) en het Bomenbeleidsplan (2013).

Groen

De Groenvisie geeft een lange termijnvisie op het openbaar groen, wijst de Capelse hoofdgroenstructuur aan, beschrijft uitgangspunten voor projecten en geeft richting aan beheer en onderhoud van het groen.

De hoofdgroenstructuur van Capelle bestaat uit drie dragers: 1) Landschap en cultuurhistorie, 2) Ecologie en 3) Cultureel groen. In de Groenvisie wordt per structurelement de gewenste inrichting en beplantingskeuzes beschreven.

Voor de openbare ruimte zijn met name de volgende punten van belang:

- De landschappelijke onderlegger, ecologische verbindingen en het stedenbouwkundige concept (‘wonen in het groen’) vormen de ingrediënten voor de groenstructuur. De groene identiteit van de gemeente moet daarbij behouden en versterkt worden.
- Variatie in de beplanting draagt bij aan de identiteit, attractiviteit en biodiversiteit van de stad. Het toepassen van inheemse, streekeigen soorten zorgt voor het verhogen van de natuurwaarde; een variatie aan groeivormen en plantensoorten is belangrijk voor insecten en kleine zoogdieren.
- Het stedelijk groen is aangepast aan de eisen en wensen van de gebruiker en gevarieerd in functie, inrichting en sortiment. Het groen moet voor bewoners goed toegankelijk zijn.
- De gemiddelde hoeveelheid openbaar groen in een wijk (gemiddeld 99 m² per woning) is richtinggevend bij de inrichting van de openbare ruimte.
- Het ontwerp van groen voldoet aan de randvoorwaarden ten aanzien van het beheer (‘beheerbewust ontwerpen’). Een heldere doorgaande groen-

structuur heeft daarbij de voorkeur boven vele kleinere groenvakken.

- Watergangen en groen vormen een sterke combinatie in de ruimtelijke opbouw van de stad. Voldoende zicht op het water is gewaarborgd.

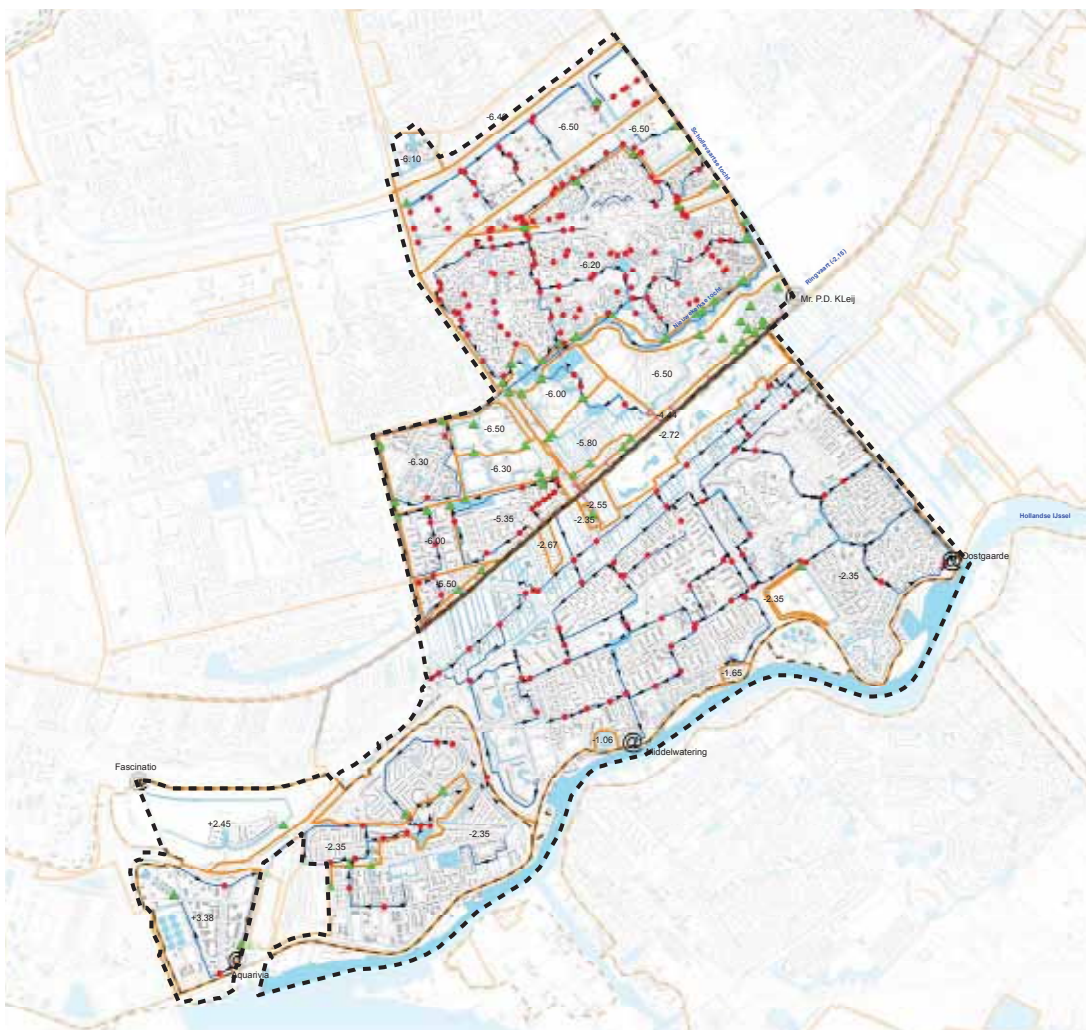
De Nota Dierenwelzijn (2012-2015) geeft aan dat er landelijk een sterke terugloop is van stadsvogels, bijen en vlinders. Dit is onder andere te wijten aan een verstening van de leefomgeving en een versobering van het openbaar groen. Aandachtspunt voor de openbare ruimte is daarom het toepassen van voldoende groen en beplanting die geschikt is voor vogels, bijen en vlinders.

Bomen

Het bomenbeleidsplan is een langetermijnvisie voor bomen in Capelle aan den IJssel. We streven naar een evenwichtig, gevarieerd bomenbestand met gezonde en veilige bomen, de juiste boom op de juiste plaats en een goede bescherming van bijzondere bomen en structuren. Daarnaast is communicatie en betrokkenheid van de bewoners met bomen erg belangrijk.

Het bomenbeleidsplan wijst de Capelse bomenstructuur aan. We zetten in op het in stand houden, aanvullen en versterken van de lanen. Daarnaast geeft het bomenbeleid aandachtspunten voor de inrichting van de openbare ruimte:

- We streven naar voldoende bomen en een evenwichtige spreiding van bomen in de gemeente. Hiervoor hebben wij als richtgetal een minimale bomenrichtdichtheid van 16 bomen per hectare.
- Alle ruimtelijke plannen worden voorzien van een bomenparagraaf. Deze beschrijft de consequenties van een plan voor bestaande en nieuwe bomen. Op die manier zijn bomen tijdens alle projectfasen in beeld.
- We streven naar de juiste boom op de juiste plaats. Daarvoor hebben we richtlijnen t.a.v. boomsoort, groeiplaats en locatie. Hierbij moet rekening worden gehouden met het regelmatig ophogen van de buurten.

Watersysteem (Bron: stedelijk waterplan 2010)

4.3 Water

De gemeente ligt in het beheersgebied van het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK). Het inrichten en beheren van water is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, waterschap en andere betrokken partijen. Bij wijzigingen aan het watersysteem of het gebruik van de grond (verharding, bebouwing) dient overleg plaats te vinden met het hoogheemraadschap (watertoets). Vaak is er een vergunning nodig.

Het gemeentelijke beleid ten aanzien van water is opgenomen in het Stedelijk Waterplan (2010). De belangrijkste doelen zijn:

- wateroverlast voorkomen
- gezond water
- meer van water genieten
- een prettige leefomgeving creëren.

Voor de openbare ruimte zijn de volgende punten van belang:

Watersysteem

Het watersysteem bestaat uit een oppervlaktewatersysteem en een grondwatersysteem. Op de afbeelding op pagina 30 is het oppervlaktewatersysteem van Capelle aan den IJssel weergegeven. Er worden drie gebieden onderscheiden:

1. Schollebaar, Schenkel, Hoofdweggebied, Schollebos
2. Middelwatering/Oostgaarde
3. 's-Gravenland, Capelle-West, Rivium, Fascinatio

De Ringvaart is de centrale as voor de afvoer van overtollig water uit de lager gelegen gebieden aan de noordzijde en voor de aanvoer van water naar alle deelgebieden. Ook de hoofdwatertangen hebben de taak om water aan- en af te voeren. Overige watertangen zijn meer gericht op waterberging.

Afvalwaterketen

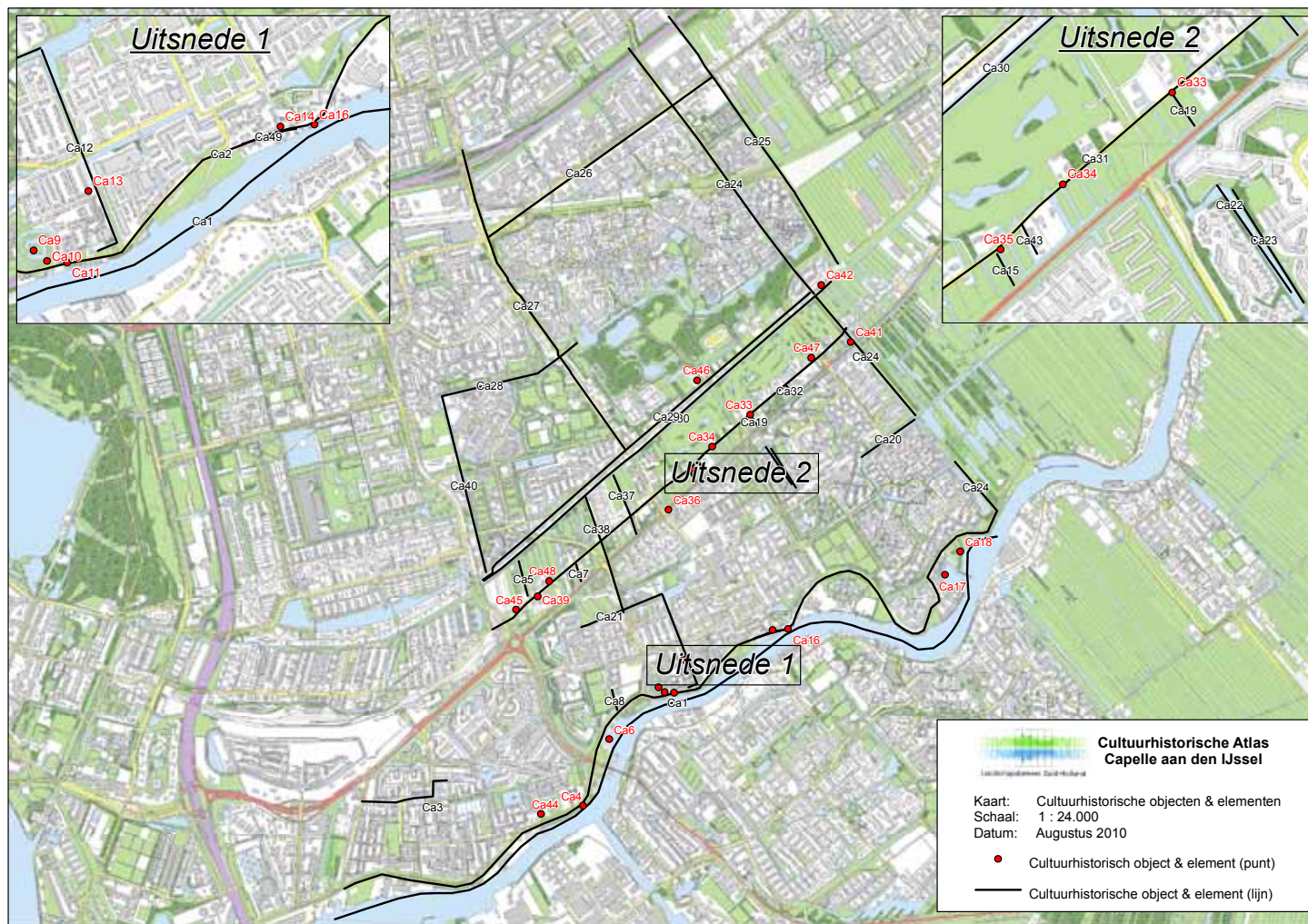
De afvalwaterketen bestaat uit het geheel van huisaansluitingen, hoofdriolering, gemalen en rioolwaterzuivering. Waar de keten bestaat uit een gemengd rioolstelsel, vinden overstorten plaats naar het watersysteem. Het verhard oppervlak (wegen, straten, pleinen en daken) en de capaciteit van het stelsel bepalen de mate waarin water wordt overgestort op de singels. Afkoppelen van verhard oppervlak vermindert de hoeveelheid overstort. Voorkomen moet worden, dat via afgekoppeld verhard oppervlak vervuiling in het systeem komt.

Waterkwaliteit, ecologie en beleevingswaarde

Vanwege de grote hoeveelheid water in de gemeente is er een nauwe band tussen het woongenot en de beleving en kwaliteit van het oppervlaktewater. In het Stedelijk Waterplan wordt daarom ingezet op een verbetering van de waterkwaliteit en de waterbeleving: duikers worden verruimd, natuurvriendelijke oevers aangelegd en stuwen waar nodig vervangen en waar mogelijk verwijderd. Het aanleggen van steigers, waterspeelplekken of kanoroutes zijn middelen om de beleving van het water te vergroten.

Waterberging en afkoppelen

Om het watersysteem op orde te houden en wateroverlast te voorkomen, moet bij ontwikkelingen voldoende waterberging worden gerealiseerd als er water verdwijnt of de hoeveelheid verhard oppervlak toeneemt. In nieuw te ontwikkelen of te herstructureren gebieden streven we naar het zoveel mogelijk beperken of afkoppelen van verhard oppervlak in combinatie met een (verbeterd) gescheiden rioolstelsel.

Cultuurhistorische objecten (Bron: cultuurhistorische atlas Capelle aan den IJssel (niet vastgesteld))

4.4 Uitingen van kunst, cultuur en reclame

De openbare ruimte biedt plek aan uitingen van kunst, cultuur en reclame. Hoe we daarmee willen omgaan, is in verschillende beleidsdocumenten vastgelegd.

Cultuurhistorie

Capelle aan den IJssel heeft een rijke geschiedenis. Historische elementen kunnen een locatie identiteit geven, zorgen voor betrokkenheid van bewoners, esthetische en ecologische waarde toevoegen en een inspiratiebron zijn voor recreatie en onderwijs. In een nieuwe stad als Capelle is dat een duidelijke meerwaarde. Onze uitgangspunten over cultuurhistorie zijn vastgelegd in de Beleidsnota cultureel erfgoed. We streven ernaar om onze cultuurhistorie zoveel mogelijk te behouden en zichtbaar te maken. Daarbij zijn de volgende onderwerpen van belang:

Monumenten en dorpsgezichten

Onze gemeente telt een aantal rijks- en gemeentelijke monumenten. Dit zijn vooral gebouwen, maar bijvoorbeeld ook de Algerakering en een begraafplaats. Daarnaast zijn er zes beschermde dorpsgezichten: Dorpsstraat/Kerklaan, Oude Plaats, Kleine Zeeheldenbuurt, Schenkel Oost, Kerklaan Oost en de Bergenbuurt. Bij monumenten en in de beschermde dorpsgezichten streven we naar een bijzondere en passende inrichting van de buitenruimte. Dit komt bijvoorbeeld tot uiting in het groen, het straatmeubilair en de bestrating.

Cultuurhistorische objecten

De Stichting Landschapsbeheer Zuid-Holland heeft, in samenwerking met de Historische Vereniging Capelle aan den IJssel, cultuurhistorische structuren en objecten in de gemeente geïnventariseerd. Het gaat dan bijvoorbeeld om wegen, dijken, kades, verkavelingen en boomgaarden. Elk element is

voorzien van een waardering en een aanbeveling. Er is nog geen beleid over de omgang met deze objecten. Het streven is 'behoud door ontwikkeling', waarbij cultuurhistorische objecten bijzondere elementen in de openbare ruimte gaan vormen.

Welstand/beeldkwaliteitsplannen

Het handhaven en versterken van de ruimtelijke kwaliteit is een belangrijk uitgangspunt van ons welstandsbeleid. De uitgangspunten zijn vastgelegd in de Welstandsnota. Bij grootschalige herstructureringsopgaven wordt daarnaast getoetst aan een beeldkwaliteitplan. Dit kan ook van toepassing zijn op de inrichting van de openbare ruimte.

Archeologie

Bij ontwikkelingen in de buitenruimte moet rekening worden gehouden met de archeologie, bijvoorbeeld bij werkzaamheden in de grond. In 2010 is onze Nota Archeologiebeleid 2010-2014 met de daarbij behorende archeologische waarden- en kenmerkenkaart vastgesteld. Op de waardenkaart zijn vier gebieden aangegeven. Per gebied is aangegeven op welke diepte er archeologische waarden te verwachten zijn. Als het nodig is om de bodem te verstoren dieper dan op de kaart is aangegeven, moet er een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Voordat deze verleend kan worden, kan het zijn dat er een archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd. Dit gebeurt op basis van een Programma van Eisen waarin staat hoe het onderzoek moet worden uitgevoerd en welke archeologische indicatoren van belang zijn.

Daarnaast is ook de provinciale Cultuurhistorische Waardenkaart van toepassing. Het terrein waarop het voormalige Slot stond, is in de Provinciale Structuurvisie/Verordening Ruimte aangewezen als kasteelbiotoop en als een terrein met een zeer hoge archeologische waarde.

Reclame Zoneringskaart Capelle aan den IJssel

Reclame zoneringskaart (Bron: Nota Buitenreclame 2012)

Kunst en cultuur

Ons beleid ten aanzien van kunst en cultuur is omschreven in de Cultuurnota (2009-2012). Er zijn drie pijlers: kunst ontdekken, kunst delen en kunst beleven. De openbare ruimte is een van de plekken waar kunst en cultuur tot uiting komen. Pleinen, parken en straten kunnen ruimte bieden aan grotere en kleinere evenementen. De inrichting van de openbare ruimte moet hiervoor voldoende mogelijkheden bieden. Daarnaast staan er in de openbare ruimte ook kunstobjecten. Bij de realisatie van deze objecten is de betrokkenheid van bewoners en lokale organisaties van groot belang.

Buitenreclame

Wanneer reclame niet zorgvuldig wordt ingepast in de openbare ruimte, wordt dit al snel als storend ervaren. Daarom is voor het plaatsen van buitenreclame in beginsel altijd een vergunning nodig. In onze Nota buitenreclame (2012) streven we naar om "evenwicht tussen de kwaliteit van de gebouwde omgeving en openbare ruimte, de openbare orde, de verkeersveiligheid, de belangen van ondernemers en de inkomsten voor de gemeente". Om dit te bereiken is er een beeldkwaliteitskaart en een reclame-zoneringskaart opgesteld:

- De reclame-zoneringskaart beschrijft per gebied of er wel, geen of beperkte reclame is toegestaan.
- De beeldkwaliteitskaart heeft als doel om de buitenreclameobjecten te structureren, door middel van eenheid in ontwerp van reclamedragers en door rust en ritmiek in de plaatsing ervan.

Geef kinderen de ruimte!

Maak speels medegebruik mogelijk

Geef kinderen de ruimte

Bron: OBB Ingenieursbureau

(onderdeel Speelruimteanalyse Capelle aan den IJssel 2013)

inspiratie

4.5 Activiteiten: spelen, vrije tijd en recreatie

In de openbare ruimte kunnen diverse activiteiten plaatsvinden, zoals sporten, spelen, recreëren en elkaar ontmoeten. Voor de leefbaarheid van de stad is het van belang dat de inrichting van de openbare ruimte hiervoor voldoende mogelijkheden biedt.

Spelen

Spelen is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen. Uit onderzoek blijkt bovendien dat buitenspelen heel belangrijk is. Goede speelplekken zijn daarom onmisbaar in buurten en wijken. Daarnaast moet een buurt ook voldoende informele ruimte bieden om te spelen, zoals pleintjes en stoepen.

In ons Beheerplan Spelen (2011-2015) zijn diverse uitgangspunten geformuleerd over spelen en speelplekken. De onderstaande punten hebben betrekking op de inrichting van de openbare ruimte:

- 0 tot 18-jarigen hebben recht op informele en formele speelruimte.
- Een gevarieerd aanbod aan speelruimte en speelfuncties is wenselijk.
- Bij ontwerp en onderhoud van de openbare ruimte wordt nagegaan hoe de bespeelbaarheid verhoogd kan worden.
- Bij het ontwerpen van speelplekken wordt rekening gehouden met medegebruik van de doelgroep met een beperking.

Soorten speelplekken

In het Speelruimtebeleidsplan wordt ernaar gestreefd om meer kwalitatieve speelplekken aan te bieden en om meer aandacht te geven aan sport en bewegen. We maken daarbij onderscheid in vier typen speelplekken:

- De **kansrijke plek** is waar 't gebeurt: daar ontmoet je kinderen, ouders/ opa's/oma's, daar staan veel speeltoestellen, kun je een partijtje voetbal spelen of meedoen met een buurtactiviteit.

- Om te voorzien in de behoefte aan beweging zijn er daarnaast enkele plekken specifiek benoemd als **sportplek**.
- Als er veel jonge kinderen in een buurt wonen, blijft daarnaast een formele speelplek bestaan: een **steunplek**.
- Omdat er enkele buurten zijn van waaruit kinderen niet naar een kansrijke plek kunnen, zijn enkele speelplekken als **basisvoorziening** aangewezen.

Aantal speelplekken

In 2011 waren er in de gemeente zo'n 265 speelplaatsen. De komende jaren worden er een aantal speelplaatsen informeel gemaakt. Dit heeft te maken met een teruglopend aantal kinderen en een kleiner budget. Doel is om tot circa 170 formele speelplaatsen te komen. Bij nieuwe ontwikkelingen worden de plannen getoetst aan de landelijke normen voor speelruimte om te bepalen of er een speelplek nodig is.

Voor inrichtingseisen, materiaalkeuze en toestelkeuze van speelplekken: zie hoofdstuk 7, catalogus.

Sport en recreatie

De leefomgeving kan mensen uitnodigen tot gezond gedrag en ontmoetingen stimuleren. In het Actieplan Welzijn en Zorg is de wens geformuleerd dat iedereen veilig moet kunnen sporten, bewegen en spelen in de buurt. De openbare ruimte moet daarom voldoende mogelijkheden bieden voor jong en oud om te wandelen, fietsen, sporten, spelen en ontmoeten. Goede recreatieve paden en routes voor wandelaars, joggers en fietsers en aantrekkelijke (groene) verblijfsplekken zorgen hiervoor. Het plaatsen van speel- of fitnessstoestellen in de openbare ruimte kan ook een positieve bijdrage leveren aan het sporten in de buurt.

structuurelementenkaart (bron: Integraal Beheerplan 2009-2010)

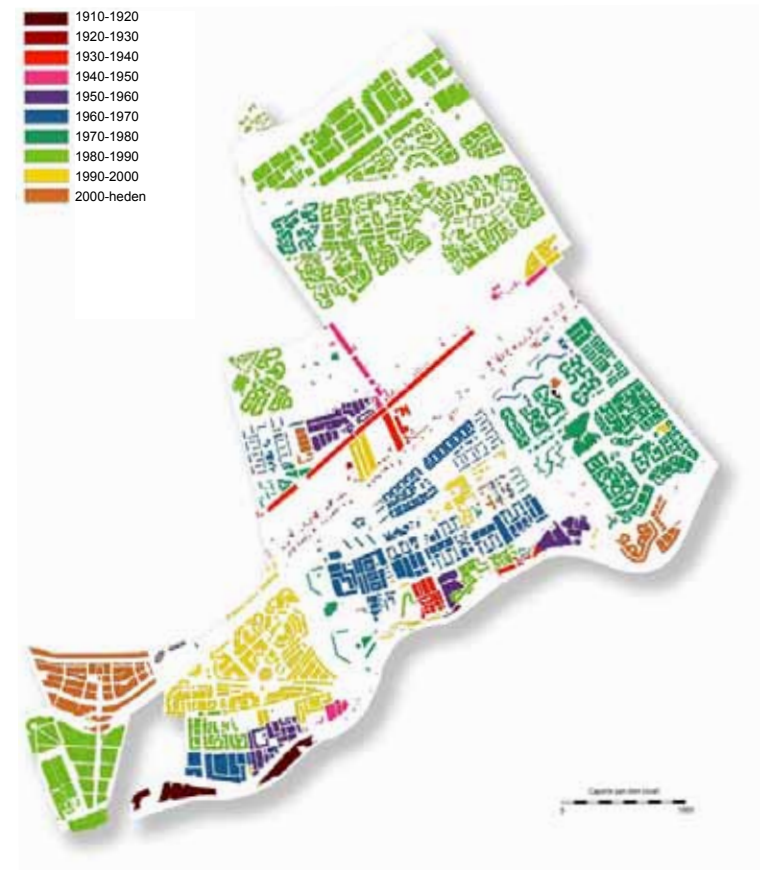
5 INRICHTING BUURTEN

5.1 Verschillende type buurten

De openbare ruimte in de verschillende Capelse buurten is op uiteenlopende manieren ingericht, vaak passend bij de tijd waarin de buurten zijn ontworpen. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte is het wenselijk om aan te sluiten bij het eigen karakter van de buurt en aandacht te besteden aan de zwakkere punten die een bepaald type buurt kent. Voor de verschillende type buurten worden in dit hoofdstuk specifieke richtlijnen en aandachtspunten gegeven.

Per type gebied geldt ook een eigen inrichtings- en onderhoudsniveau. Dit is uitgewerkt in hoofdstuk 7. Op basis van de verschillende inrichtingsniveaus, de functie en stedenbouwkundige opzet kan grofweg een indeling in de volgende type buurten worden gemaakt:

- Centrum
- Historische kernen
- Wijkcentra en OV locaties
- Woonwijken
 - Laagbouw (t/m jaren '50)*
 - Tuinstadwijken (jaren '60-'70)*
 - Woonerfwijken (jaren '70-'80)*
 - Nieuwbouw (jaren '90-heden)*
- Bedrijventerreinen
- Groengebieden

leeftijd van de buurten

Richtlijnen openbare ruimte Centrum

1. Gebruik

- Rekening houden met divers gebruik: verblijven, winkelen, terras, markt, wonen, bevoorrading, parkeren evenementen, markt
- Doelgroepen betrekken bij de inrichting (kunstprojecten)

2. Verkeer en indeling

- Verblijfsgebied: voetganger dominant
- Auto's/fietsers: goed bereikbaar, voldoende parkeermogelijkheid

3. Groen en water

- Groene uitstraling pleinen (bomen, plantvakken, groene gevels)
- Parkeren in het groen

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: bijzonder

5.2 Centrum

Omschrijving

Het centrum van Capelle aan den IJssel bestaat uit winkelcentrum De Koperwiek, het gemeentehuis, het Stadsplein en een aantal parkeervoorzieningen. Het stadsplein biedt ruimte aan de weekmarkt, metrostation Capelle Centrum, het theater, de bibliotheek en omliggende bebouwing met horecavoorzieningen. Winkelcentrum De Koperwiek vormt, als overdekt winkelcentrum met zo'n 100 winkels, het winkelhart van de gemeente. De Koperwiek wordt de komende jaren gemoderniseerd en uitgebreid. Doel is om daarbij het kleinschalige karakter te behouden en in te zetten op vergroten van de sfeer en belevingswaarde.

Sterke punten

- Compact centrum
- Centraal plein
- Bereikbaarheid auto, fiets, metro en parkeergelegenheid
- Overdekt winkelcentrum is comfortabel

Aandachtspunten

1. *Kwaliteit verblijfsgebied*: de auto heeft een dominante rol in de uitstraling van het centrum. Het verblijfsgebied wordt doorsneden door wegen en op strategische plekken (toegangen naar het winkelcentrum) liggen parkeerterreinen. De entrees van het winkelgebied missen daardoor verblijfskwaliteit.
2. *Eenheid in inrichting*: door het gebruik van verschillende typen bestrating en straatmeubilair heeft het centrum geen eigen, karakteristieke uitstraling. Het toepassen van veel kleine elementen (paaltjes, reclame) geeft een rommelig beeld.
3. *Uitstraling randen*: de buitenranden van het winkelcentrum hebben een gesloten karakter en de openbare ruimte eromheen is sober, rommelig en niet aantrekkelijk vormgegeven. Het overdekte winkelcentrum is naar binnen gericht en na sluitingstijd niet toegankelijk.
4. *Afbakening pleinruimte*: het stadsplein mist intimiteit en een goede afbakening van de pleinruimte.

Streefbeeld

Representatief, levendig en bruisend, verblijfsgebied, parkstad

Extra inzetten op:

- ☐ Verblijfskwaliteit/eenheid versterken: hoogwaardige, uniforme materialisering en straatmeubilair, veel groen en een aantrekkelijk kleurgebruik
- ☐ Entrees winkelcentrum: 'pleintjes' met een uitnodigende inrichting
- ☐ Auto minder dominant in beeld door herinrichting van de Rivierweg en toevoegen van groen aan de parkeerterreinen
- ☐ Terughoudend omgaan met kleine elementen (zoals paaltjes). Reclame wordt zorgvuldig ingepast
- ☐ Het centrale plein wordt aantrekkelijk vormgegeven met duidelijk afgebakende pleinwanden
- ☐ Inrichting van het centrum sluit aan op de omgeving: Kanaalweg, Kerklaan

inrichting centrum moet aansluiten op inrichting Kanaalweg

voorbeeld hoogwaardig straatmeubilair

voorbeeld: kwaliteitsslag door groene parkeerterreinen

Richtlijnen openbare ruimte

1. Gebruik

- Passende activiteiten mogelijk maken in de openbare ruimte

2. Verkeer en indeling

- Voldoende ruimte voor verkeer, maar niet ten koste van het karakter
- Veel aandacht voor voetgangers

3. Groen en water

- Aansluiten op historisch karakter (knotwilg, kastanje, linde etc)

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus bijzonder
- Maat en schaal, kleur- en materiaalgebruik past bij historische context
- Zeer terughoudend met reclameuitingen
- Erfafscheidingen in metselwerk, hagen of ijzeren hekwerken

5.3 Historische kernen

Omschrijving

De gemeente kent een aantal oude (vooroorlogse) buurten. Deze hebben elk een duidelijk eigen identiteit:

- Rondom het kruispunt *Dorpsstraat/Kerklaan* bevindt zich de oudste dorpskern van Capelle. Deze wordt gevormd door de bebouwing bij de kerk (1593) en de bebouwing op de dijk. Het kruispunt wordt nu gemarkeerd door een pomp, bomen en een hekwerk.
- De *Oude Plaats* is gebouwd in 1909, na het opheffen van een steenplaats. Het buurtje bestaat uit arbeiderswoningen en heeft een symmetrische opzet. Het oude Raadhuis en het Doorenboschplantsoen vormen de kern van de buurt. Op deze locatie vinden we ook een historisch dijklint en enkele cultuurhistorische elementen, zoals het slotpark.
- De *Kleine Zeeheldenbuurt* grenst aan de voet van de dijk en is gebouwd rond 1905, na het opheffen van een steenplaats. Het buurtje bestaat uit arbeiderswoningen in twee straten haaks op de dijk en is omzoomd door groen. Naast het buurtje bevindt zich een oude begraafplaats en woningen van het oude buurtschap Keeten.

Sterke punten

- Kleinschalig, historisch karakter
- Zorgvuldige detaillering en materiaalgebruik in de openbare ruimte
- Karakteristieke bomen en ander groen (leibomen, fruitbomen, hagen)
- Mooie, passende erfafscheidingen

Aandachtspunten

1. *Vindbaarheid, zichtbaarheid*: de kernen liggen verscholen in de nieuwbouw van Capelle, hun bijzondere karakter wordt niet 'uitgebuit'.
2. *Gebruik*: de kernen zijn vooral ingericht als woonomgeving, de bijzondere historie en ligging wordt weinig gebruikt voor activiteiten en functies.
3. *Aandacht voor cultuurhistorie en archeologie*: de geschiedenis van het gebied is niet overal goed zichtbaar, zoals bij het Slotpark.
4. *Relatie met IJssel*: er zijn weinig aantrekkelijke openbare plekken om aan de IJssel te verblijven.
5. *Smal wegprofiel en parkeren*: er is weinig ruimte om hedendaagse behoeften, zoals parkeren, goed in te passen.

Streefbeeld: Rustig verblijfsgebied met een historisch karakter

Extra inzetten op:

- ☐ Een goede zichtbaarheid van de historische plekken in de gemeente door routes, zichtlijnen, laanbeplanting en bebording.
- ☐ Maak (rustig) recreatief gebruik van de openbare ruimte mogelijk.
- ☐ Maak cultuurhistorische objecten beter zichtbaar in de openbare ruimte.
- ☐ Versterk de relatie met de IJssel door inrichten van openbare plekken en zorg ervoor dat de robuustheid van het dijklandschap tot uitdrukking komt in vormgeving en materiaalkeuze (eerlijke materialen).
- ☐ Stimuleer parkeren op eigen terrein en zorg voor slimme, passende parkeeroplossingen in openbaar gebied.

voorbeeld: versterk de relatie met het water (Stockholm)

voorbeeld: inrichting en gebruik van de openbare ruimte in historische context (Agneta park, Delft)

Richtlijnen openbare ruimte

1. Gebruik

- Rekening houden met divers gebruik: verblijven, winkelen, wonen, bevoorrading, parkeren etc.

2. Verkeer en indeling

- Verblijfsgebied: voetganger dominant
- Auto's/fietsers: goed bereikbaar, voldoende parkeergelegenheid

3. Groen en water

- Groene uistraling (bomen, plantvakken, plantenbakken)
- Parkeren in het groen

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard-plus

5.4 Wijkcentra en OV-locaties

Omschrijving

Naast het centrum bij de Koperwiek zijn de wijkcentra, de OV-locaties en het ziekenhuis plekken in de gemeente waar veel mensen komen. Deze locaties vormen vaak het hart van een buurt. Het streven is om op deze plekken de openbare ruimte behalve een functionele ook een representatieve uitstraling te geven. Naast de standaardmaterialen moet er ruimte zijn om bijzondere accenten aan te brengen.

De bouwstijl en inrichting van de diverse locaties hangt sterk samen met de buurt waar ze zich bevinden en de tijd waarin ze zijn gebouwd. Wat opvalt is dat de openbare ruimte rondom de centra op dit moment vaak een sobere uitstraling heeft.

Sterke punten

Elk centrum heeft zijn eigen sterke en zwakke punten. Vaak is er veel aandacht besteed aan een goede bereikbaarheid van de locaties.

Aandachtspunten

1. *Sobere uitstraling.* De kwaliteit van de openbare ruimte is vaak niet hoog: veel plekken zijn sober ingericht of in de loop der tijd verouderd (Station Schollevaar is onlangs heringericht en vormt hierop een uitzondering). Bovendien is er soms weinig groen en ogen de plekken 'stenig'.
2. *Herkenbaarheid:* de soms sobere en weinig onderscheidende inrichting van de openbare ruimte biedt nauwelijks aanknopingspunten voor de eigen identiteit van een winkelcentrum.
3. *Rommelige uitstraling:* deze plekken hebben de kans om een rommelige uitstraling te hebben door een veelheid aan reclame-uitingen, uitstallingen, paaltjes, hekwerken en diverse parkeervoorzieningen.

Streefbeeld

Representatief en goed herkenbaar verblijfsgebied, herkenningspunt in de buurt.

Extra inzetten op:

- ☐ Representatieve inrichting met verblijfskwaliteit, bijvoorbeeld door bijzondere accenten in de materialisering, voldoende zitgelegenheid, brede looproutes.
- ☐ Een herkenbare inrichting met een eigen karakter, onderscheidend aan de omliggende woonwijken door materiaal en inrichtingselementen. Het centrum moet als apart gebied herkenbaar zijn.
- ☐ Terughoudend omgaan met kleine inrichtingselementen, zoals paaltjes en hekwerken. Een rustige uitstraling creëren, bijvoorbeeld door clustering van inrichtingselementen (banken, afvalbakken, reclameborden etc.)
- ☐ Parkeerplaatsen vergroenen met bomen en beplanting.

voorbeeld: herkenbare inrichting winkelgebied

voorbeeld materialisering winkelgebied (Kanaalweg)

voorbeeld: bijzonder accent in de bestrating

Richtlijnen openbare ruimte

1. Gebruik

- Speciale doelgroepen: kinderen en ouderen (vergrijzing)
- Goede balans tussen diverse functies in een beperkte ruimte

2. Verkeer en indeling

- Profiel gebiedsontsluitingsweg en erftoegangsweg
- Duurzaam veilig

3. Groen en water

- Voldoende ruimte maken voor groen en water

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard
- Voldoende variatie in materiaalgebruik

5.5 Woonwijken - Laagbouw (t/m jaren '50)

Omschrijving

Er zijn in de gemeente een paar laagbouwbuurten, die net na de oorlog zijn gebouwd, zoals in Capelle-West (Zeeheldenbuurt-West) en Schenkel (Bloemenbuurt). Deze buurten hebben een kleinschalig, rustig karakter en bestaan uit eenvoudige, traditionele laagbouwwoningen (voornamelijk rijwoningen, twee lagen met zadeldak). Het stratenpatroon is duidelijk, met rechte straten en een gesloten wand van woonbebouwing. De straten zijn vaak smal en de openbare ruimte op een sobere manier ingericht met tegels en klinkers. Niet alle woningen hebben een voortuin, waardoor de straten soms een wat stenig karakter hebben. De meeste woningen hebben een duidelijke voor- en achterkant, de relatie openbaar-privé is helder.

Sterke punten

- Eigen karakter, sfeer is kleinschalig en rustig
- Heldere organisatie van de openbare ruimte

Aandachtspunten

1. *Weinig ruimte voor parkeren en verkeer*: op het moment dat deze buurten gebouwd werden, hadden nog niet veel mensen een auto. De straten zijn daarom smal en er zijn, naar huidige maatstaven, weinig parkeerplaatsen aanwezig.
2. *Sober karakter*: de materialisering van de bebouwing en de openbare ruimte is eenvoudig en weinig verrassend.
3. *Weinig groen*: veel straten hebben een stenige uitstraling, straatbomen zijn niet altijd aanwezig en voortuinen ontbreken soms. Het groen en water is geconcentreerd in bepaalde zones in de buurt.

Streefbeeld

Kleinschalig en rustig, heldere ordening, voldoende variatie

Extra inzetten op:

- ☐ Voldoende ruimte voor parkeren en verkeer
- ☐ Tegelijkertijd per buurt een goede balans zoeken tussen het ruimtegebruik voor verkeer, groen en spelen.
- ☐ Meer variatie in de inrichting door kleurgebruik, groen en indeling van de openbare ruimte. Het is daarbij wel van belang om het heldere ordening van de openbare ruimte in stand te houden.
- ☐ Waar mogelijk (gevarieerd) groen toevoegen: straatbomen, geveltuinen, groenvakken.
- ☐ Zelfonderhoud van groen stimuleren (voor een gevarieerdere uitstraling van het groen)

voorbeeld verbijzondering van de bestrating (Utrecht)

voorbeeld: opvallende speelplek in sobere woonwijk (Tilburg)

voorbeeld: geveltuin (Amsterdam)

Richtlijnen openbare ruimte Tuinstadwijken

1. Gebruik

- Speciale doelgroepen: kinderen en ouderen (vergrijzing)
- Goede balans tussen groen, parkeren en spelen in de hoven

2. Verkeer en indeling

- Profielen *gebiedsontsluitingsweg* en *erftoegangsweg*
- Duurzaam veilig

3. Groen en water

- Onderhoudsvriendelijk groen
- Boom(structuren) handhaven
- Parkeren in het groen

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard

5.6 Woonwijken - Tuinstadwijken (jaren '60-'70)

Omschrijving

In de wederopbouwperiode, vanaf de jaren '50, werden buurten gebouwd volgens de tuinstadgedachte: licht, lucht en ruimte waren het ideaal. Deze buurten hebben een overzichtelijke rechthoekige structuur met een duidelijke hiërarchie. Er is veel hoogbouw, gemengd met middenhoogbouw en grondgebonden woningen. De bouwblokken hebben een open verkavelingsstructuur en werden gebouwd volgens de stempel- en strokenbouw (een herhaling van identieke verkavelingspatronen).

Tuinstadbuurten hebben een ruime opzet met veel groen, dat vloeiend in elkaar doorloopt (parken, groenstroken, gemeenschappelijke hoven, privétuinen). Speelplekken zijn gekoppeld aan de groenstructuur en liggen vaak in de hoven tussen de hoogbouw. Parkeren vindt plaats in de woonstraten, in de hoven of in het groen.

Sterke punten

- Veel groen en ruimte
- Een duurzame (groene, weinig verharde) leefomgeving
- Overzichtelijke indeling van de openbare ruimte

Aandachtspunten

1. *Schaal van de openbare ruimte*: verkeersruimtes en groen zijn vaak overgedimensioneerd. In combinatie met de hoogbouw kan dit leiden tot gevoelens van onveiligheid en anonimiteit.
2. *Gebruik van de openbare ruimte*: bewoners zijn de afgelopen jaren meer binnenshuis en in de eigen tuin gaan doen. De openbare ruimte is daar niet op ingericht en ligt er soms wat verloren bij.
3. *Weinig variatie in groen en inrichting*: de inrichting is vaak wat eentonig en het groen is voor een groot deel ingericht als 'kijkgroen'. Door een beperking van het beheerbudget treedt verdere versobering op.
4. *Balans groen, parkeren, spelen*: de toename van het autobezit kan leiden tot een verstening van de openbare ruimte. Groen maakt dan plaats voor parkeer- en verkeersruimte. Voorkomen moet worden dat de toenemende parkeerdruk ten koste gaat van het open en groene karakter.

Streefbeeld

Open, ruim, groen, veilig, waterrijk en gevarieerd

Extra inzetten op:

- ☐ Personaliseren van de openbare ruimte, minder anoniem
- ☐ Meer verschillen aanbrengen, eigen identiteit
- ☐ Stimuleren zelfonderhoud, stadslandbouw, bewonersinitiatieven
- ☐ Indien mogelijk oppervlaktewater toevoegen
- ☐ Door parkeren goed te organiseren kan zonder verlies aan parkeer ruimte de verblijfsruimte vergroot worden
- ☐ Sterke structuur en groen behouden
- ☐ Parkeerhoven met groene omzoming (beplanting niet te hoog)
- ☐ (Subtiele) overgangen maken tussen openbaar en privé
- ☐ Goede doorlopende wandel- en fietsroutes maken door het groen

voorbeeld parkeren in groen kader

voorbeeld stimuleren bewonersinitiatieven

in de Poptahof in Delft is spelen en verblijven gecombineerd met water

Richtlijnen openbare ruimte Woonerfwijken

1. Gebruik

- Erfinrichting: gedeeld ruimtegebruik
- Speciale doelgroepen: kinderen en ouderen (vergrijzing)

2. Verkeer en indeling

- Profielen gebiedsontsluitingsweg, erftoegangsweg en erf
- Duurzaam veilig, verkeersluwe woonerven handhaven

3. Groen en water

- Onderhoudsvriendelijk groen
- Boom(structuren) handhaven

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard
- Variatie in erfbestrating (legverband of kleurgebruik)

5.7 Woonwijken - Woonerfwijken (jaren '70-'80)

Omschrijving

De meeste woonerven zijn gebouwd in de jaren '80. Het zijn kleinschalige en verkeersluwe buurten, ontworpen als tegenhanger van de grootschalige hoogbouwwijken uit de jaren '60 en '70. De menselijke maat staat centraal.

Een woonerfbuurt heeft een lusvormige structuur ("bloemkoolwijk") met woonerven en gescheiden routes voor auto, bus en fiets. Er is veel groen, water en speelruimte: een groenblauw netwerk dooradert de buurt. De woonerven zelf zijn vormgegeven als 'shared space': gedeeld ruimtegebruik voor alle gebruikers. De auto is 'te gast'. Parkeren vindt plaats in parkeervakken en op pleintjes. Ook is er veel parkeren op eigen terrein. De woningen zijn georiënteerd op hofjes, pleintjes of woonstraten en niet op de doorgaande wegenstructuur. De overgang tussen de woningen en de openbare ruimte is 'vloeiend', er zijn veel achterkanten van woningen en tuinen zichtbaar in de openbare ruimte.

Sterke punten

- De verkeersluwe opzet is kindvriendelijk, sociaal en verkeersveilig
- Groen en waterrijk karakter
- Kleinschalige, knusse opzet wordt gewaardeerd door bewoners

Aandachtspunten

1. *Onoverzichtelijke indeling*: de kronkelige woonerfstructuur is onoverzichtelijk en werkt soms verrommeling in de hand. Het ontbreken van heldere zichtlijnen leidt tot desoriëntatie, met name bij bezoekers.
2. *Relatie openbaar-privé*: de overgang van openbaar naar privé is vaak niet helder. Ondefinieerbare restruimtes zijn het gevolg. De buurten hebben een rommelige uitstraling door de achterkanten die aan de openbare ruimte grenzen.
3. *Verouderde uitstraling*: in de jaren '80 werden vaak eenvoudige materialen gebruikt in de openbare ruimte en de bebouwing. Dit zorgt voor een sobere, soms stenige en verouderde uitstraling.
4. *Veranderde behoeften*: de huidige parkeerbehoeften zijn groter dan in de jaren '70 en '80. Er is daarom vaak een tekort aan parkeerplaatsen.
5. *Onjuist gebruik*: Een woonerfstructuur maakt het mogelijk te parkeren op plekken die daar niet voor bedoeld zijn. Om dat te voorkomen is soms een 'wildgroei' aan paaltjes/bloembakken etc. ontstaan.

Streefbeeld

Kleinschalig en knus, gevarieerd, overzichtelijk, veilig, groen en waterrijk

Extra inzetten op:

- ☐ Duidelijke indeling van het straatprofiel met voldoende onderscheid tussen hoofdwegen en erven
- ☐ Lange zichtlijnen: lage beplanting, rechte lijnen
- ☐ Duidelijke relatie openbaar-privé:, bijvoorbeeld door uniforme erfafscheidingen, afsluiten portieken, helder uitgiftebeleid
- ☐ Kwaliteitsslag bestrating, meubilair en beplanting
- ☐ Stimuleren van adoptiegroen en aanleg geveltuinten (verrijken en vergroenen straatbeeld)
- ☐ Extra parkeerplaatsen toevoegen
- ☐ Uniforme materiaaltoepassing en beperking van de hoeveelheid kleine objecten (rustig straatbeeld)

voorbeeld hoogwaardige inrichting woonerf

voorbeeld: aandacht voor overgang naar privé

voorbeeld: duidelijke erfafscheiding

Richtlijnen openbare ruimte

1. Gebruik

- Buurten hebben vaak veel kinderen en jongeren
- Goede balans tussen groen, parkeren en spelen

2. Verkeer en indeling

- Profielen gebiedsontsluitingsweg, erftoegangsweg en erf
- Duurzaam veilig

3. Groen en water

- Boom(structuren) handhaven
- Voldoende ruimte voor groen en water

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard

5.8 Woonwijken - Nieuwbouw (jaren '90-heden)

Omschrijving

De nieuwbouwwijken die vanaf de jaren '90 gebouwd zijn, zoals 's-Gravenland, Fascinatio en Paradijsseelpark, worden gekenmerkt door een heldere, vaak symmetrische opzet. Het ontwerp is soms gerelateerd aan een thema (verhaal, muziek). Dit komt dan ook terug in de inrichting van de openbare ruimte.

De architectuur varieert (neo-traditioneel tot neo-modern, laagbouw en hoogbouw), maar het stratenpatroon is helder. Een wijk is vaak opgedeeld in kleinere buurten met een geheel eigen karakter. Enkele grotere lijnen verbinden de verschillende buurten met elkaar. De bebouwing is met de voorzijde gericht op de straat, het onderscheid tussen openbaar en privé is helder. In deze periode zijn ook kleinere buurtjes gebouwd met veelal individuele bouw (Van Maerlantpark, Ringvaartpark). Dit zijn ruim opgezette gebieden met grote kavels.

Sterke punten

- Aandacht voor indeling en kwaliteit openbare ruimte
- Vaak ontworpen erfafscheidingen, duidelijke scheiding
- Centrale assen en plekken en hiërarchie in wegenstructuur
- Eigen identiteit van de buurt

Aandachtspunten

1. *Groen*: de buurten hebben soms weinig groen, omdat andere functies, zoals verkeer en parkeren veel ruimte vragen.
2. *Beheer en onderhoudskosten*: een hoge kwaliteit van de openbare ruimte is soms moeilijk vast te houden in tijden van bezuinigingen.
3. *Continuïteit*: belangrijk aspect van de buurten is een vaak strakke organisatie met duidelijke zichtlijnen, uniform materiaalgebruik en ontworpen erfafscheidingen. Dit is moeilijk te handhaven, het risico bestaat dat deze aspecten in de loop der jaren niet goed meer zichtbaar zijn.

Streefbeeld

Herkenbaar en overzichtelijk, eigen karakter, bijzonder materiaalgebruik, groen en water

Extra inzetten op:

- ☐ Meer groen in de woonomgeving en een verrijking van het aanwezige groen en water (beplanting, gebruik van het groen)
- ☐ Belangrijk om bij ingrepen in de openbare ruimte vast te houden aan oorspronkelijke plan, aan te sluiten bij beschreven sfeer en inrichting.
- ☐ Zorg bij herinrichting voor slimme materiaalkeuzen, die passen bij de buurt maar ook een laag onderhoudsniveau vragen.

voorbeelden: verrijking van het groen (beplanting, gebruikswaarde)

bestaande kwaliteit handhaven

Richtlijnen openbare ruimte

1. Gebruik

- Waar nodig inrichten op grotere bezoekersaantallen

2. Verkeer en indeling

- Profiel: gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg (bedrijventerreinen)
- Aandacht voor bevoorrading en langzaam verkeer
- Duurzaam veilig

3. Groen en water

- Groen en water inzetten tbv beeldkwaliteit
- Grote gebaren (lanen, groen van formaat)
- Aandacht voor water (veel verhard oppervlak) en natuurwaarde

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard
- Uniformiteit

5.9 Bedrijventerreinen

Omschrijving

Er zijn in de gemeente verschillende bedrijven- en kantorenlocaties. Het Hoofdweggebied en Rivium zijn de grootse werkgebieden. Daarnaast zijn er enkele kleinere locaties, zoals de Mient, Capelle-West en Wormerhoek. Er is een groot verschil in functie en functioneren van de terreinen en elk van de gebieden heeft een eigen identiteit. Qua uitstraling en gebruik van de openbare ruimte is het goed om onderscheid te maken in detailhandel-, kantoren- en bedrijventerreinen.

Sterke punten

- Per terrein verschillend. Vaak is wel ingezet op een goede bereikbaarheid per auto.
- Rivium en het Hoofdweggebied hebben een sterk en herkenbaar ruimtelijk raamwerk van hoofdwegen, subwegen en vakken.

Aandachtspunten en inzet

Vanwege de grote verschillen tussen de terreinen wordt hiernaast een aantal aanbevelingen per categorie gedaan.

Detailhandellocaties

- ☐ *Representatief en herkenbaar*: openbare ruimte is aantrekkelijk en afgestemd op bezoekers. Een gebied heeft een eigen identiteit door materiaalgebruik, meubilair.
- ☐ *Overzichtelijk en veilig*: bedrijven zijn goed vindbaar (bebording), straatprofielen zijn helder en er zijn overzichtelijke parkeeroplossingen. Aandacht voor veiligheid en bevoorrading (uit het zicht).
- ☐ *Verblijfskwaliteit*: kwalitatief hoogwaardige inrichting met heldere, brede looproutes. Er is voldoende beschutte zitgelegenheid. Duurzame aankleding, groen en bomen.

Kantorenlocaties

- ☐ *Representatief*: in de huidige kantorenmarkt is een representatieve uitstraling van belang. Dit kan bereikt worden met uniform materiaalgebruik, voldoende groen, water en hoogwaardige erfafscheidingen.
- ☐ *Aandacht voor bezoekers en medewerkers*: voldoende ruimte voor parkeren, goede trottoirs. Bezoekers moeten veilig bij de bedrijven kunnen komen en medewerkers een ommetje kunnen lopen (gezondheid).
- ☐ *Helderheid*: heldere profielen en een duidelijk onderscheid tussen kavels en openbaar gebied.

Bedrijventerreinen

- ☐ *Functioneel*: beeldkwaliteit is ondergeschikt aan functionaliteit. Infrastructuur is gericht op een goede en veilige afwikkeling van het verkeer (brede rijbanen, rante boogstralen).
- ☐ *Aandacht voor langzaam verkeer*: de bereikbaarheid voor voetgangers en fietsers heeft vaak een impuls. Het is wenselijk om minimaal aan één zijde van de straat een trottoir te hebben.
- ☐ *Rustig en aantrekkelijk straatbeeld*: het sobere straatbeeld kan worden veraangenaamd door uniforme materialisering, toevoegen van groen, groene erfafscheidingen.

voorbeelden: bijzondere groene en/of representatieve inrichting bedrijventerreinen

Richtlijnen openbare ruimte

1. Gebruik

- Diversiteit in recreatieve functies
- Rustige en drukke gebieden

2. Verkeer en indeling

- Met name bestemd voor langzaam verkeer
- Aandacht voor toegankelijkheid en informatievoorziening

3. Groen en water

- Beplantingsbeeld deels landschappelijk, inheems, deels cultureel.
- Beheer richt zich op de ontwikkeling van een stabiel bos en bomen
- Variatie in beplanting en open/dichtere gebieden

4. Materiaal en meubilair

- Catalogus: standaard
- Herkenbare uitstraling

5.10 Groengebieden

Omschrijving

Capelle aan den IJssel kent een aantal kleine parken en parkstroken, maar het Schollebos is het enige echt grootschalige groengebied in de stad. Het park is circa 100 hectare groot en kent een afwisselend parkachtige of natuurlijke inrichting met een fijnmazig patroon van wandel- en fietspaden. Het bos bevat diverse recreatieve voorzieningen (sporten, spelen, recreatie, educatie en natuurbeleving) en fungeert momenteel als recreatiegebied voor bewoners uit de direct aangrenzende woonwijk Schollevaar.

Het beheer van het Schollebos is beschreven in het “Werkplan voor stadsdeelpark Het Schollebos” (Silve 2005). Voor het gebruik van het Schollebos is in 2008 een Recreatieplan gemaakt.

Sterke punten

- Aantrekkelijk recreatiegebied met diversiteit aan functies
- Kleinschalige afwisseling tussen bossen, singels, boomgroepen, weides en waterpartijen
- Belangrijke functie als lokaal natuurgebied (natuurwaarde, ecologische verbindingen)

Aandachtspunten

1. *Bekendheid en toegankelijkheid*: het Schollebos heeft in potentie veel te bieden op recreatief gebied, maar kan qua bekendheid en toegankelijkheid sterk verbeterd worden. Duidelijke entrees ontbreken en het park is vanuit de omgeving nauwelijks beleefbaar.
2. *Natuur*: ingrepen in het Schollebos mogen de natuurwaarde en ecologische verbindingen niet verstoren. Hiervoor is een duidelijke zonering of compartimentering van belang.
3. *Gebruik*: het park functioneert in de huidige situatie vooral als wijkpark en geeft geen invulling aan de -in potentie- aanwezige betekenis als groengebied binnen de regio.
4. *Beheer*: het onderhoudsniveau van het Schollenbos is vastgesteld op sober. Dit staat op gespannen voet met het streefbeeld van het stadspark als icoon van de gemeente.

Streefbeeld

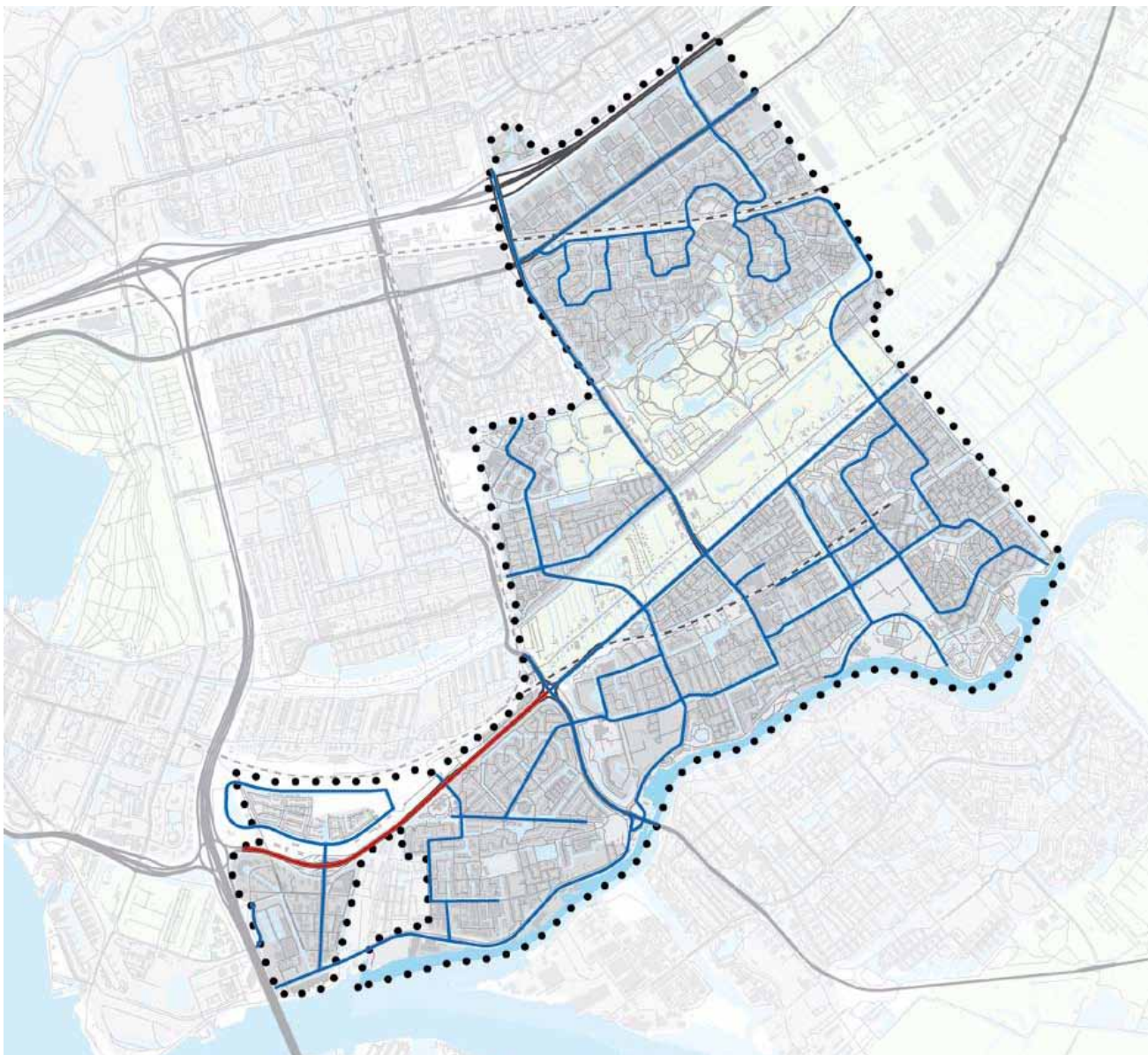
Herkenbaar, aantrekkelijk stadspark, een icoon voor Capelle Parkstad, met een grote waarde voor natuur en recreatie.

Extra inzetten op:

- ☐ Het verbeteren van de toegankelijkheid van het park (relatie met het omliggend 'stedelijk weefsel', aansluitingen vanuit de omliggende wijken, parkeergelegenheid, fietsenstallingen, aansluitingen OV e.d.).
- ☐ Het verbeteren van de 'leesbaarheid' van het Schollebos (herkenbare entrees, hoeveelheid paden, padenverloop, bewegwijzering, zonering tussen intensieve- en extensieve recreatie e.d.).
- ☐ Het vergroten van de diversiteit in functies en daarmee het verhogen van het aantal gebruikers van het park.

voorbeelden van bijzondere bewegwijzering, meubilair, toegangspoort en paden, passend bij groen/recreatiegebieden (strootman/West 8)

Wegenstructuur met 70 km/h wegen (rood) en 50 km/h wegen (blauw)
(Bron: SLIM reizen (2010))

6 INRICHTING PROFIELEN

6.1 Verschillende wegtypen

In Capelle aan den IJssel komen de volgende wegtypen voor (zie kaart op bladzijde 58):

- Stroomwegen (70 km/h)
- Gebiedsontsluitingswegen (50 km/h)
- Erftoegangswegen (30 km/h)
- Erven (15 km/h)

In de volgende paragrafen is voor de meest voorkomende wegtypen een standaard smal en een standaard breed profiel aangegeven. Bij voldoende ruimte en/of grootschalige herinrichting streven we naar het brede profiel; in de meeste gevallen zal het smalle profiel het maximaal haalbare zijn. Voor wegen op bedrijventerreinen (met uitzondering van de gebiedsontsluitingswegen) zijn aparte richtlijnen geformuleerd, omdat deze andere inrichtingseisen hebben dan de wegen in woonbuurten.

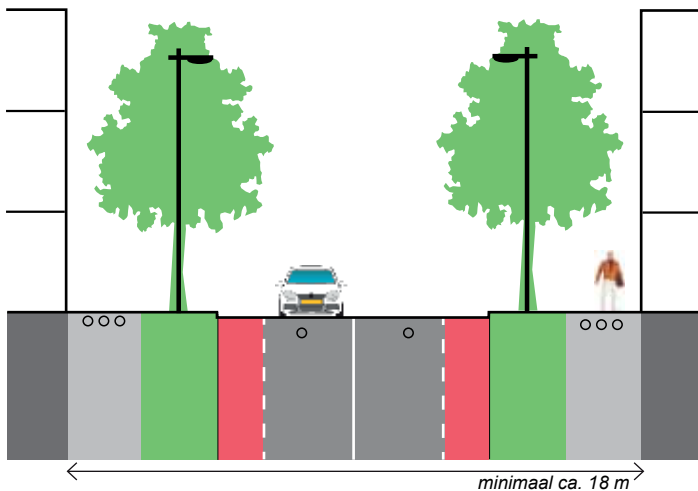
Per profiel wordt aangegeven hoe elementen, zoals OV-haltes, oversteekplaatsen, parkeren en kabels en leidingen, een plek krijgen. De profielen geven de belangrijkste richtlijnen aan. Een totaal overzicht van richtlijnen is te vinden in de ASVV. Uiteraard is per locatie maatwerk vaak noodzakelijk. Ook de specifieke kenmerken van een buurt (hoofdstuk 5) zijn van belang.

In een wegprofiel moet ruimte zijn om te rijden, te lopen, te fietsen, te parkeren en voor groen en/of water. Daarnaast zijn er in de ondergrond kabels en leidingen aanwezig. Alles moet binnen een profiel worden ingepast. We streven naar een goede balans tussen de verschillende belangen. Daarnaast streven we er bij de inrichting van onze straatprofielen naar dat deze uitnodigend, verzorgd en aantrekkelijk zijn. Voor een goed straatontwerp hanteren we daarom de volgende vuistregels:

Vuistregels voor het straatontwerp

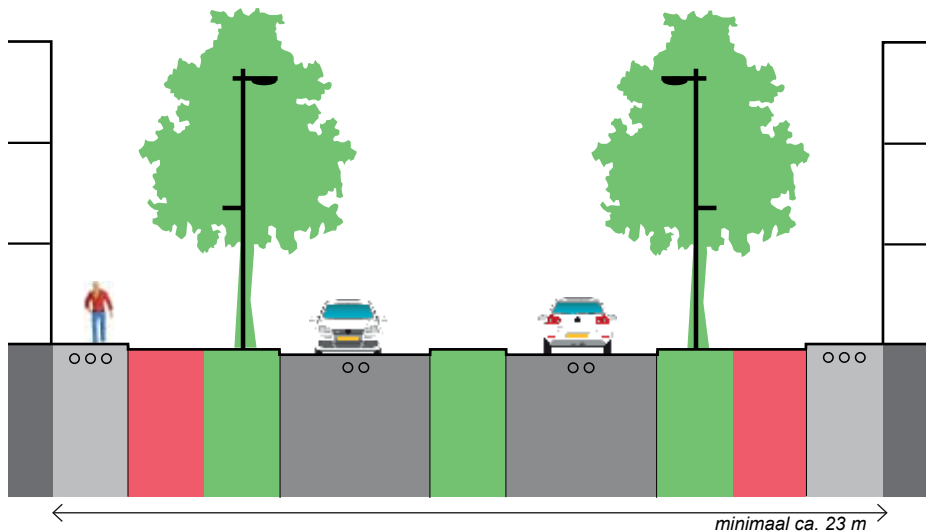
Bron: Straten maken / SUN

- 1 Maak onderscheid tussen straten
(duidelijke hiërarchie in wegopbouw)
- 2 Aan de straat herken je de stad
(streef bij inrichting van hoofdwegen naar een eigen karakter)
- 3 Continue profielen duren het langst
- 4 Stem bovengrond en ondergrond op elkaar af
(vaste systematiek in het profiel)
- 5 Het water spreekt mee
(afwateringsprincipe ondersteunt de profielopbouw)
- 6 Een fraaie boom is het halve werk
- 7 Een rustige vloer laat gevels spreken
(spaarzaam met variatie in soorten materialen)
- 8 Minimaliseer de verkeerssymboliek
(doordat het straatprofiel voor zichzelf spreekt)
- 9 Wees spaarzaam met meubilair
- 10 Detailleer tot de laatste stoeptegel

Smal profiel

fietsstroken, ononderbroken asmarkering i.p.v. middenberm, langsparkeren en groen in dezelfde strook (voorkeur tweezijdig)

Breed profiel

vrijliggende fietspaden, groenstroken, middenberm, geen parkeerplaatsen

6.2 Inrichting gebiedsontsluitingswegen

A) Trottoir

- Elementenverharding (betontegels of gebakken klinkers)
- Gewenste breedte bij k&l: 2,55 m, zonder k&l: 1,80 m.
- Minimale breedte: 1,20 m.

B) Fietsvoorzieningen

- Rood asfalt (rode elementenverharding alleen bij k&l)
- Vrijliggend fietspad aan beide zijden heeft de voorkeur. Indien dat niet mogelijk is, wordt aan beide zijden van de rijbaan een fietsstrook gemaakt.
- Alleen in specifieke situaties wordt een tweerichtingen-fietspad aangelegd (als het fietspad over langere afstand niet wordt doorkruist).
- Gewenste breedte fietspad: 2,40 m per rijrichting. Minimaal 2,0 m, afhankelijk van intensiteit. Gewenste breedte fietsstrook: 1,50 m

C) Groenstrook

- Groen en bomen (bij voorkeur een doorgaande laanbeplanting, zie boombeleidsplan voor soortkeuze en structuren)
- Zie kader op pagina 67 voor standaard afmetingen boomspiegels
- Bij oversteekpunten is maximale beplantingshoogte 0,5 m.
- Aandachtspunt is een obstakelvrije ruimte langs de rijbaan.

D) Rijbaan

- Asfalt
- Ontwerpsnelheid 50 km/h
- Gewenste breedte rijbaan: met middenberm: 3,25-3,50 m per rijstrook, zonder middenberm: 2,90-3,50 m per rijstrook. Rijbaan zo smal mogelijk uitvoeren.

E) Rijrichtingscheiding

- Fysieke rijrichtingscheiding aanbrengen (middenberm). Indien een middenberm niet mogelijk is wordt rijrichtingscheiding toegepast in de vorm van een ononderbroken asmarkering.
- Materialisering middenberm: groen, bomen, verharding.
- Bij een breedte van 1,50 m kan de middenberm ruimte bieden voor groen, verkeersborden, lichtmasten etc.

F) Verlichting

- Openbare verlichting toepassen langs de rijbaan. Indien mogelijk in afwisseling met bomen in de groenstrook.
- Materialisering uit catalogus toepassen

G) Kruisingen en erfaansluitingen

- Kruising twee gebiedsontsluitingswegen: voorrangsregeling. Indien nodig (verkeersveiligheid, ten behoeve van de verkeersafwikkeling) rotonde of verkeersregelinstallatie toepassen.
- Kruising gebiedsontsluitingsweg met erftoegangsweg: bij voorkeur gelijkvloers met een voorrangsregeling en poortconstructie.
- Kruising gebiedsontsluitingsweg met een erf: uitritconstructie.
- Bij voorkeur zijn er geen privéaansluitingen aanwezig op de rijbaan. Als dat niet mogelijk is, worden deze attentieverhogend vormgegeven en wordt de asmarkering lokaal onderbroken.

H) Snelheidsremmende maatregelen

- Alleen bij oversteekpunten toepassen, bij voorkeur een middengeleider.

I) Oversteken langzaam verkeer

- Oversteken vindt geconcentreerd plaats bij kruispunten of ongelijkvloers. Wanneer op andere punten toch een oversteekpunt nodig is, wordt een middengeleider toegepast.
- Zebrapaden (bij voorkeur in combinatie met middengeleider) in beperkte mate toepassen, bij concentratiepunten of scholen.
- Attentiewaarde van zebrapaden is een aandachtspunt.

J) OV haltes

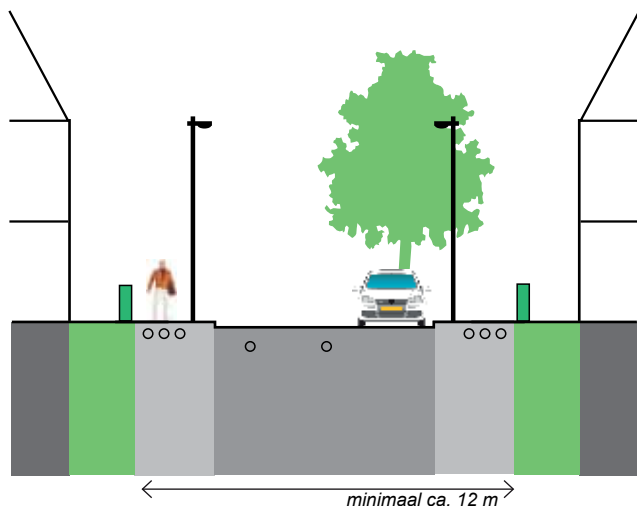
- Halteren in haltekommen. Indien geen haltekommen gemaakt kunnen worden, kan in overleg met de vervoerder op de rijbaan worden gehalteerd.
- Haltes dienen te voldoen aan toegankelijkheidseisen voor mindervaliden (CROW).

K) Parkeren

- Bij voorkeur geen parkeerplaatsen op en/of langs de rijbaan.
- Indien dat niet mogelijk is, vindt parkeren plaats in langspaarvakken. Om veilig uit te stappen hebben deze bij voorkeur een extra breedte (2,00-2,30 m) of een verhoogde schrikstrook langs de parkeerstrook.
- Geen haaks/schuinparkeren of parkeren op de rijbaan.
- Zie kader op blz 67 voor standaardmaten van parkeervakken.

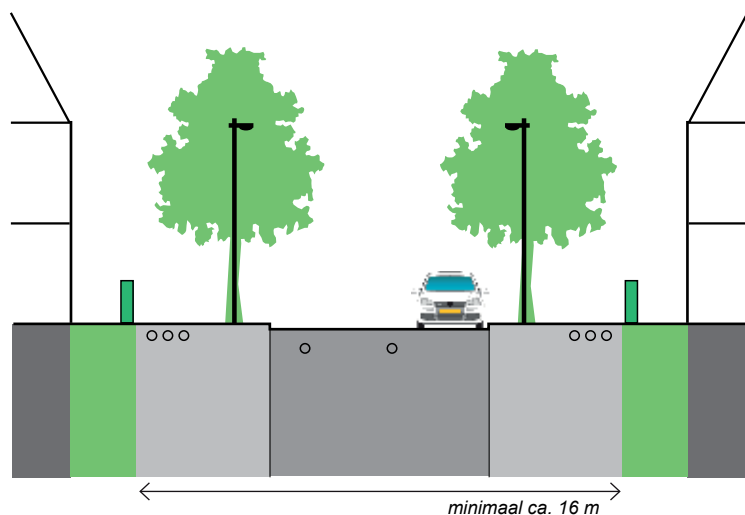
L) Kabels en leidingen

- Riool bij voorkeur onder de rijbaan, overige kabels en leidingen bij voorkeur onder trottoir.
- Kabels en leidingen niet in boomstroken aanbrengen.
- Zie kader op blz 67 voor het standaardprofiel kabels en leidingen.

Smal profiel

trottoir - parkeren op rijbaan, afgewisseld met groen

Breed profiel

breed trottoir met groen - parkeren op rijbaan

6.3 Inrichting erftoegangswegen (woonwijken)

A) Trottoir

- Elementenverharding (betontegels of gebakken klinkers).
- Verhoogd trottoir met opsluitbanden toepassen.
- Gewenste breedte bij k&l: 2,55 m, zonder k&l: 1,80 m.
Minimale breedte: 1,20 m.
- Extra breed trottoir nodigt uit tot spelen.

B) Fietsvoorzieningen

- Geen fietsvoorzieningen (fietspaden of fietsstroken) toepassen.

C) Groenstrook

- Groenvakken en bomen worden in het trottoir of in de parkeerstrook aangebracht. Bij oversteekpunten is maximale beplantingshoogte 0,5 m.
- Zie kader op pagina 67 voor standaard afmetingen boomspiegels.

D) Rijbaan

- Elementenverharding (betonklinkers, gebakken klinkers)
- Ontwerpsnelheid 30 km/h
- Gewenste breedte rijloper 4,80 m (exclusief parkeerplaatsen, bij tweerichtingsverkeer).

E) Rijrichtingscheiding

- Geen rijrichtingscheiding toepassen. Ook is nergens witte lengtemarkering aanwezig (uitzondering: onoverzichtelijke bocht).

F) Verlichting

- Openbare verlichting toepassen langs de rijbaan.
- Materialisering uit catalogus toepassen

G) Kruisingen en erfaansluitingen

- Kruising twee erftoegangswegen bij voorkeur met plateau. Geen voor-rangsregeling toepassen.
- Privéaansluitingen zijn toegestaan.

H) Snelheidsremmende maatregelen

- Bij voorkeur alleen snelheidsremmende maatregelen toepassen ter hoogte van kruisingen (plateau).
- Bij lange rechtstanden (rijbaan) kunnen eventueel aanvullende maatregelen worden getroffen (drempel, versmalling, in lijn van Duurzaam Veilig).

I) Oversteken langzaam verkeer

- Oversteken op wegvakken is overal toegestaan. Hiervoor zijn geen voorzieningen vereist, niet om te stimuleren en niet om te beperken.

J) OV haltes

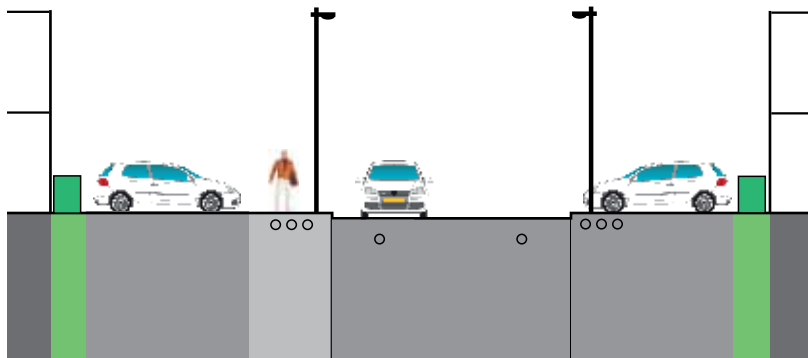
- Bij voorkeur geen openbaar vervoer aanwezig. Indien dit niet mogelijk is, dan wordt gehalteerd op de rijbaan.

K) Parkeren

- Parkeren mag op de rijbaan, bij voorkeur in parkeerhavens.
- Zie kader op blz 67 voor standaardmaten van parkeervakken.

L) Kabels en leidingen

- Riool bij voorkeur onder de rijbaan, overige kabels en leidingen bij voorkeur onder trottoir.
- Kabels en leidingen niet in boomstroken aanbrengen.
- Zie kader op blz 67 voor het standaardprofiel kabels en leidingen.

Smal profiel

aan twee zijden parkeren, trottoir aan een zijde

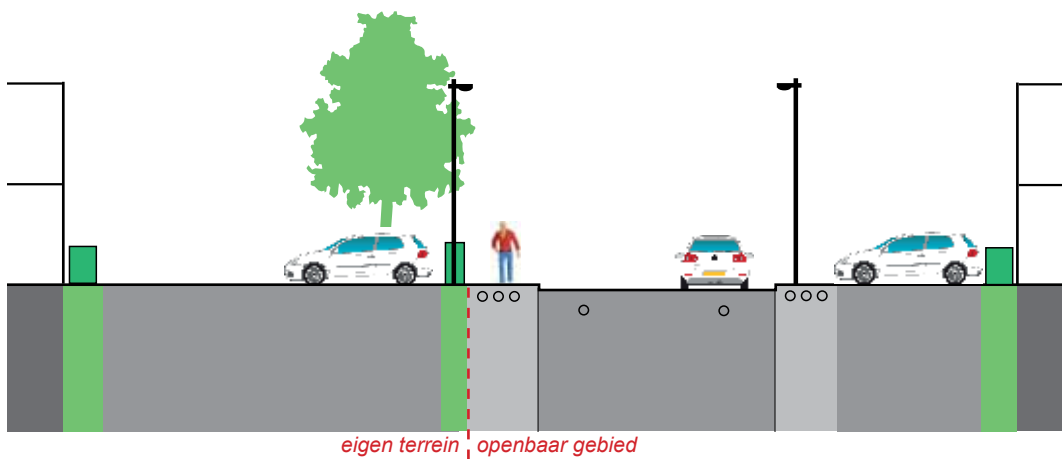
6.4 Inrichting wegen op bedrijventerreinen

A) Trottoir

- Elementenverharding (betontegels of gebakken klinkers, op kwetsbare punten betonklinkers).
- Minimaal aan één zijde van de weg een trottoir.
- Trottoir verhoogd of op gelijk niveau met de rijbaan
- Gewenste breedte bij k&l: 2,55 m, zonder k&l: 1,80 m. Minimale breedte: 1,20 m.

B) Fietsvoorzieningen

- Geen fietsvoorzieningen (fietspaden of fietsstroken) toepassen.

Breed profiel

parkeren deels op eigen terrein, aan twee zijden trottoir

C) Groenstrook

- Groenvakken en bomen kunnen in het trottoir of in de parkeerstrook aangebracht worden. Bij oversteekpunten is maximale beplantingshoogte 0,5 m.
- Aangezien de ruimte vaak beperkt is, wordt groen op eigen terrein gestimuleerd, bijvoorbeeld als (uniforme) erfafscheiding.
- Groen en bomen geven een bedrijventerrein een representatieve uitstraling. Bij de soortkeuze wordt bij voorkeur kleurrijke of bloeiende beplanting toegepast.
- Groen kan worden toegepast om grote parkeervakken/terreinen te veranderen.

D) Rijbaan

- Asfalt of elementenverharding (betonklinkers)
- Ontwerpsnelheid 50 km/h
- Minimale breedte rijloper 6,5 m (exclusief parkeerplaatsen, bij tweerichtingsverkeer).

E) Rijrichtingscheiding

- Geen rijrichtingscheiding toepassen. Ook is nergens witte lengtemarkering aanwezig (uitzondering: onoverzichtelijke bocht).

F) Verlichting

- Openbare verlichting toepassen langs de rijbaan.
- Materialisering uit catalogus toepassen

G) Kruisingen en erfaansluitingen

- Kruising twee wegen: voorrang regelen.
- Privéaansluitingen zijn toegestaan.

H) Snelheidsremmende maatregelen

- Indien snelheidsremmende maatregelen noodzakelijk of wenselijk zijn, rekening houden met de toegankelijkheid voor vrachtverkeer.

I) Oversteken langzaam verkeer

- Oversteken op wegvakken is toegestaan. Hiervoor zijn geen voorzieningen vereist, niet om te stimuleren en niet om te beperken.

J) OV haltes

- Bij voorkeur geen openbaar vervoer aanwezig. Indien dit niet mogelijk is, dan wordt gehalteerd op de rijbaan.

K) Parkeren

- Parkeren op eigen terrein wordt gestimuleerd.
- Parkeren bij voorkeur in parkeerhavens. Om voldoende parkeerplaatsen te maken wordt vaak haaksparkeren toegepast.
- Zie kader op blz 67 voor standaardmaten van parkeervakken.

L) Kabels en leidingen

- Riool bij voorkeur onder de rijbaan, overige kabels en leidingen bij voorkeur onder trottoir.
- Kabels en leidingen niet in boomstroken aanbrengen.
- Zie kader op blz 67 voor het standaardprofiel kabels en leidingen.

6.5 Inrichting erven

A) Voetgangers

- De indruk moet worden vermeden dat de weg is verdeeld in een rijbaan en trottoir: er mag geen doorlopend hoogteverschil bestaan. Voetgangers mogen de wegen in een erf gebruiken.
- Met een afwijkende kleur van de bestrating of een afwijkend bestratingspatroon kan wel variatie aangebracht worden in het bestratingsvlak.
- Elementenverharding (betonklinkers, gebakken klinkers)

B) Fietsvoorzieningen

- Er zijn geen aparte fietsvoorzieningen (fietspad, fietsstrook) aanwezig op/langs de rijbaan.

C) Groenstrook

- Groenvakken en bomen maken onderdeel uit van de erfinrichting.
- Zie kader op pagina 67 voor standaard afmetingen boomspiegels
- Bij oversteekpunten is maximale beplantingshoogte 0,5 m.

D) Rijbaan

- Elementenverharding (betonklinkers, gebakken klinkers)
- Ontwerpsnelheid 15 km/h. Het erf heeft een verblijfsfunctie. Inrichting van een erf moet de automobilist duidelijk maken dat hij te gast is.
- Benodigde breedte: 3,50 m (in verband met toegankelijkheid voor de brandweer).

E) Rijrichtingscheiding

- Geen rijrichtingscheiding toepassen.

F) Verlichting

- Openbare verlichting toepassen langs de rijbaan.
- Materialisering uit catalogus toepassen

G) Kruisingen en erfaansluitingen

- De in- en uitgangen van een erf zijn als zodanig herkenbaar en ingericht (inritconstructie).
- Kruising van 2 wegen binnen een erf zijn gelijkvloers.
- Privéaansluitingen toegestaan.

H) Snelheidsremmende maatregelen

- De snelheid wordt geregeld door middel van de inrichting. Verticale snelheidsremmende maatregelen toepassen (groenvakken e.d.)

I) Oversteken langzaam verkeer

- Voetgangers mogen het hele erf gebruiken.

J) OV haltes

- Er is geen openbaar vervoer aanwezig.

K) Parkeren

- Parkeren alleen toegestaan in aangegeven parkeerplaatsen. Parkeerplaatsen worden aangeduid met een P-tegel.

L) Kabels en leidingen

- Kabels en leidingen bij voorkeur onder loopstrook of in de rijbaan.
- Kabels en leidingen niet in boomstroken aanbrengen.
- Zie kader hiernaast voor het standaardprofiel kabels en leidingen.

Standaard afmetingen (geldig voor alle wegtypen)

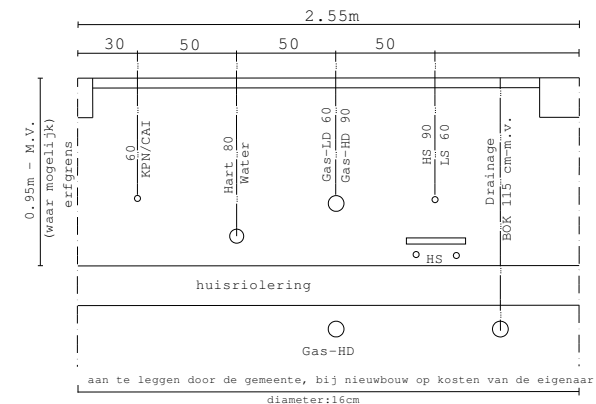
Langsparkeerplaats: 5,50 m x 2,00 m

Haaksparkeerplaats: 5,00 m x 2,50 m

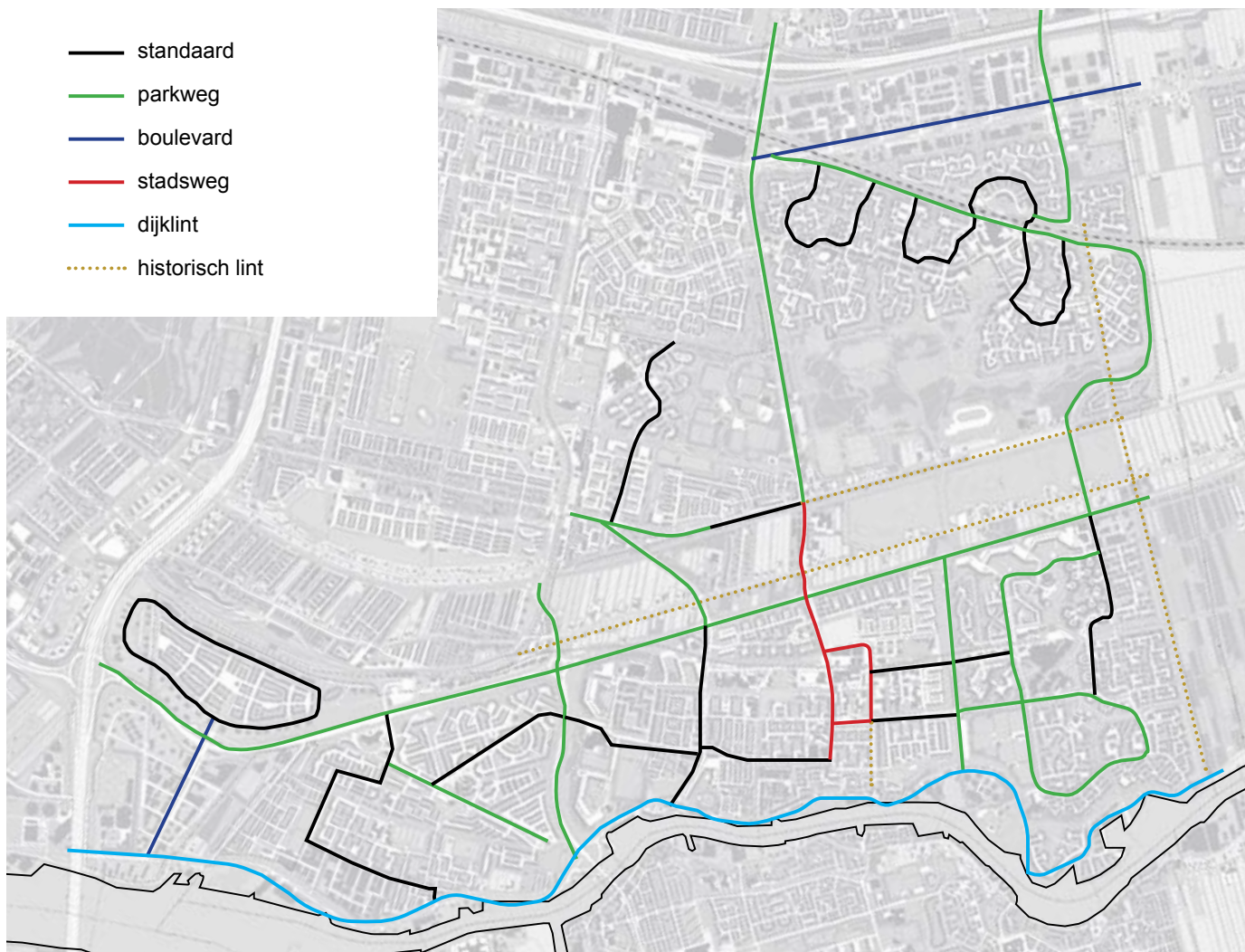
Boomspegel (minimaal):
1,50 m x 1,50 m (*boom 1e grootte*)
1,20 m x 1,20 m (*boom 2e grootte*)
0,90 m x 0,90 m (*boom 3e grootte*)

Groenvakken: bij voorkeur grotere groenvakken
zonder scherpe hoeken

Kabels en leidingen: zie standaardprofiel hieronder
(richtlijn voor bestaande gebieden)

- standaard
- parkweg
- boulevard
- stadsweg
- dijklint
- historisch lint

streefbeeld: uitstraling van de hoofdinfrastructuur

6.6 Uitstraling van de hoofdinfrastructuur

De hoofdinfrastructuur is de meest gebruikte openbare ruimte van de stad en beeldbepalend voor bewoners en bezoekers die zich per auto, fiets, te voet of met het openbaar vervoer door de gemeente verplaatsen.

Om de uitstraling van de hoofdinfrastructuur in stand te houden of te verbeteren is het van belang om het eigen karakter van een aantal wegen te benoemen, waar nodig te versterken en om de continuïteit van deze doorgaande routes te vergroten.

De kaart op bladzijde 68 geeft aan welke uitstraling we nastreven in de vormgeving van de Capelse hoofdinfrastructuur. Dit is in de kaders op de volgende bladzijden verder uitgewerkt.

1) Parkwegen

Streefbeeld:

Brede groenstroken met bomen, sterke laanbeplanting. Continuïteit door uniformiteit in boomsoort (zie bomenbeleidsplan) en beplantingskeuze.

Wegen:

Capelseweg, Abram van Rijkevorselweg, Algeraweg, Couwenhoekseweg, Burgemeester van Dijklaan, Burgemeester Van Bersteijnlaan, Schenkelsedreef, Sibeliushoek, Keerkring, Zuiderbreedte, Westerlengte, Noorderbreedte

Capelseweg

2) Stadswegen

Streefbeeld:

Stedelijk karakter, levendig, representatief, brede trottoirs (verblijfsgebied). Continuïteit door uniformiteit in materiaalgebruik (gebakken klinker, cortenstaal).

Wegen:

Kanaalweg, Rivierweg, Kerklaan, Fluiterslaan

Kanaalweg

3) Boulevards

Streefbeeld:

Representatieve, goed toegankelijke en overzichtelijke hoofdwegen op bedrijven- en kantorenlocaties. Continuïteit door toepassing van bijzondere inrichtingselementen (vlaggenmasten, wegwijzers), beplanting en materiaalgebruik.

Wegen:

Hoofdweg, Rivium Boulevard

Riviumboulevard

4) Historische linten

Streefbeeld:

historisch karakter, kleinschalig (smal profiel), landschappelijk en inheems beplantingsbeeld. Continuïteit door bomen (knotwilgen), materiaalgebruik (asfalt). Terughoudend in aantal inrichtingselementen.

Wegen:

's-Gravenweg, Bermweg, Klaas Klinkertkade, Klaas Klinkertweg

's-Gravenweg

5) IJsseldijk

Streefbeeld:

De IJsseldijk heeft een deels historisch en deels landschappelijk karakter. Aandachtspunten zijn de toegankelijkheid en de zichtbaarheid van het water. De hoogte van het dijklichaam moet ervaren worden.

Continuïteit door toepassing van asfalt of gebakken klinkers (in de historische kernen), door specifieke inrichtingselementen en het plaatsen van de verlichting aan de landzijde. In de kernen wordt een harde kade toegepast, buiten de kernen een zachte oever met een inheems, landschappelijk beplantingsbeeld en grazige bloemrijke bermen.

Dorpsstraat

Gebied	Inrichtingskwaliteit
Centrum	Bijzonder
Historische kernen	Bijzonder
Fascinatio	Standaard-plus
OV locaties	Standaard-plus
Omgeving ziekenhuis	Standaard-plus
Wijkcentra	Standaard-plus
Woonwijken	Standaard
Bedrijventerreinen	Standaard
Hoofdwegen en fietspaden	Standaard

vastgestelde kwaliteitsniveaus inrichting

bron: Kadernotities

Kwaliteitsambitie per structuurelement

	Wonen	Bedrijven		Bovenw. groen	Bijz. voorzieningen		Hoofdwegen	
		bedr./ ind.	kantoor		centrum	overig	hoofdw.	wijkw.
Wegen	sober	sober	sober	sober	basis	sober	sober	sober
Cultureel groen	basis	basis	basis	sober	basis	basis	basis	basis
Natuurlijk groen	basis	basis	basis	sober			basis	basis
Speelvoorzieninge	basis			basis				
Verlichting	sober	sober	sober	sober	sober	sober	sober	sober
Kunstwerken	sober	sober	sober	sober	sober	sober	sober	sober

vastgestelde kwaliteitsniveaus onderhoud

bron: Samenvatting beheerplannen 2011-2015

7 CATALOGUS

7.1 Inrichtingsniveau en onderhoudsniveau

De kwaliteit van de openbare ruimte wordt bepaald door het inrichtingsniveau en het onderhoudsniveau. Dit zijn aparte kwaliteiten, maar hangen wel met elkaar samen.

Onderhoudskwaliteit

In de landelijke standaard van het CROW worden vijf onderhoudsniveaus onderscheiden, van A+ (zeer goed) tot D (slecht). De gemeente heeft ervoor gekozen om in de praktijk met drie niveaus te werken: hoog (A), basis (B) en sober (C). In het overzicht op de pagina hiernaast is per structuurelement weergegeven welk onderhoudsniveau wordt nagestreefd. Vanwege de bezuinigingen worden steeds meer elementen op sober onderhouden. Alleen voor de wijk Fascinatio wordt tot 2015 een hoog ambitieniveau nagestreefd.

Inrichtingskwaliteit

Qua inrichtingskwaliteit onderscheiden we drie niveaus: standaard, standaard-plus en bijzonder.

Standaard: Dit niveau geldt o.a. voor woonwijken en bedrijventerreinen en daarmee voor het overgrote deel van de gemeente. Voor ontwerp en constructie wordt hier gekozen op basis van een functionele overweging ('sober en doelmatig') en is de esthetische vormgeving ondergeschikt. Een inrichtingsniveau standaard is degelijk en 'veel van hetzelfde'. De bijdrage aan het stadsbeeld is daardoor beperkt. Gekozen wordt voor standaardisatie in materiaal en profielen. Bij herinrichtingen en keuzes voor nieuw materiaal wordt een afweging gemaakt, waarin de duurzaamheid, kosten, beeldwaarde en kwaliteit van de (gebouwde) omgeving worden betrokken.

Standaard-plus: Bij een inrichtingskwaliteit standaard-plus is functionaliteit nog steeds leidend, maar krijgt de inrichting en de vormgeving meer aandacht. Naast de standaardmaterialen is er ruimte om bijzondere accenten aan te brengen. Denk aan een iets meer bijzondere armatuur of een andere kleur klinker. Dit geeft een plek identiteit en herkenbaarheid. Aandachtspunt is dat bij reparaties en onderhoud, ook bij een sober onderhoudsniveau, gebruik gemaakt wordt van hetzelfde en passend materiaal.

Bijzonder: Een inrichtingsniveau bijzonder moet functioneel zijn, maar de vormgeving is leidend. De inrichting geeft de plek een sterke identiteit en hoge herkenbaarheid: 'dit komt alleen in Capelle aan den IJssel voor'. De hogere kwaliteit ontstaat door (unieke) materiaalkeuze, toepassing van beeldende kunst of kleurgebruik. Een kwaliteitsniveau bijzonder wordt toegepast op plekken waar veel bewoners, gebruikers en bezoekers bij elkaar komen. Het zijn de drukker bezochte gebieden, die fungeren als visitekaartjes.

De gekozen inrichtingskwaliteit moet worden ondersteund door een passend onderhoudsniveau. In de schema's op pagina 72 is aangegeven welk inrichtings- en onderhoudsniveau bij een bepaald gebied hoort. Voor de onderhoudsniveaus maken we daarbij ook onderscheid in het onderhoud van wegen, groen, speelvoorzieningen, verlichting en kunstwerken.

Catalogus

Op de volgende pagina's wordt een catalogus uitgewerkt voor de verschillende inrichtingsniveaus. Op alle inrichtingsniveaus zijn de standaard profielen uit hoofdstuk 6 van toepassing. Daarnaast gelden per type buurt de aandachtspunten die in hoofdstuk 5 zijn behandeld.

sfeerbeelden van bijzondere verharding in Capelle

7.2 Catalogus verharding

Standaardisatie

Om de beheerkosten te beperken is het van belang om standaard verhardingsmaterialen te gebruiken. Op de volgende pagina's worden veel gebruikte materialen per inrichtingsniveau weergegeven.

In sommige gebieden of zones (zie schema) moet een keuze worden gemaakt tussen het toepassen van gebakken klinkers of betonstraatstenen. Deze afweging is een optelsom van kosten, beeldkwaliteit en duurzaamheid. Ook herbruikbaarheid is van belang, omdat wegen in verband met de zetting regelmatig worden opgehoogd. Gebakken klinkers zijn in aanschaf duurder, maar duurzamer dan betonstraatsteen. Dit komt door een langere levensduur en de betere mogelijkheden voor hergebruik. Betonstraatstenen zijn goedkoper in aanschaf, maar gaan veel minder lang mee¹.

Hergebruik en inboet van verhardingsmaterialen

Hergebruik van bestaande verhardingsmaterialen is het uitgangspunt bij herinrichtingsprojecten. Dit is duurzaam en relatief goedkoop. Nadeel van hergebruik van betonstraatsteen is dat deze vaak in de loop van de jaren hun kleur hebben verloren, waardoor het uiterlijk van een straat bij hergebruik geen impuls krijgt.

Bij hergebruik van verhardingsmateriaal is het niet mogelijk om 100% opnieuw te gebruiken. We rekenen met circa 30% inboet. Om bij renovatieprojecten een verlevendiging van het Capelse straatbeeld te bewerkstelligen, wordt voorgesteld om de nieuwe materialen op een doordachte manier in te zetten, bijvoorbeeld door het toepassen van een andere kleur en een slimme locatiekeuze. Accenten met nieuwe bestrating kunnen bijvoorbeeld worden aangebracht op plateaus, goten, pleinen, stroken langs bebouwing en loopstroken.

¹ Uit het onderzoek "Beoordeling duurzaamheid bestratingsmateriaal" (Tauw 2010) blijkt dat de technische levensduur van betonstraatstenen korter is dan van gebakken klinkers (respectievelijk 40 en 100 jaar).

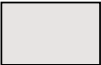
INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD

	Rijbaan 50 km/h	Rijbaan 30 km/h	Fietspad/ fietsstrook	Trottoir	Band	Plein	Parkeerplaats	Wandelpad (recreatief)
Woonwijken								
Bedrijventerreinen								

	Asfalt	
	Betonstraatsteen	(kleurvaste stenen)
	Asfalt rood	(rode tegels bij vrijliggende fietspaden met k&l)
	Gebakken klinker	(veel gebruikt in de gemeente zijn Bretagne KF80 roodpaars en Limousin KF80 okergeel, HUWA Vandersandengroep)
	Natuursteen	
	Betontegel 30x30 / betonnen opsluitband	
	Nader te bepalen	

Technische specificaties zijn opgenomen in het Programma van Eisen.

INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD-PLUS

	Rijbaan 50 km/h	Rijbaan 30 km/h	Fietspad/ fietsstrook	Trottoir	Band	Plein	Parkeerplaats	Wandelpad (recreatief)
Fascinatio								
OV locaties								
Omgeving ziekenhuis								
Wijkcentra								

 Asfalt

 Betonstraatsteen (kleurvaste stenen)

 Asfalt rood (rode tegels bij vrijliggende fietspaden met k&l)

 Gebakken klinker (veel gebruikt in de gemeente zijn Bretagne KF80 roodpaars en Limousin KF80 okergeel, HUWA Vandersandengroep)

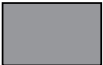
 Natuursteen

 Betontegels 30x30 / betonnen opsluitband

 Nader te bepalen

Technische specificaties zijn opgenomen in het Programma van Eisen.

INRICHTINGSNIVEAU BIJZONDER

	Rijbaan 50 km/h	Rijbaan 30 km/h	Fietspad/ fietsstrook	Trottoir	Band	Plein	Parkeerplaats	Wandelpad (recreatief)
Centrum								
Historische kernen				 		 	 	

- Asfalt
- Betonstraatsteen (kleurvaste stenen)
- Asfalt rood (rode tegels bij vrijliggende fietspaden met k&l)
- Gebakken klinker (veel gebruikt in de gemeente zijn Bretagne KF80 roodpaars en Limousin KF80 okergeel, HUWA Vandersandengroep)
- Natuursteen
- Betontegel 30x30 / betonnen opsluitband
- Nader te bepalen

Technische specificaties zijn opgenomen in het Programma van Eisen.

7.3 Catalogus verlichting

Richtlijnen

- De gemeente streeft ernaar om het lichtniveau en de gelijkmatigheid te laten voldoen aan de belangrijkste richtlijn de ROVL-2011 (NPR 13201_1).
- De verlichting dient te bestaan uit masten, armaturen en lampen die in het standaardpakket van de gemeente zijn opgenomen.
- Bij de aanleg van openbare verlichting worden LED armaturen toegepast (standaard armaturenpakket).
- Bij het aanbrengen van de verlichting mogen bomen en struiken de uitstraling van het licht niet hinderen (ook niet op langere termijn).
- De lichtmasten mogen niet in bochten van straten worden geplaatst, maar ± 1 meter in de rechtstand van de straat (vanaf het einde van de bocht). De 1e mast wordt rechts van de weg geplaatst.
- Wanneer een normaal verhoogd voetpad (t.o.v. de rijbaan) wordt aangelegd moeten de lichtmasten 30 cm achter de achterzijde van de trottoirband worden geplaatst. Bij een voetpad op hetzelfde niveau als de rijbaan, worden de lichtmasten tegen aanrijdingen beschermd.

Verdere technische eisen zijn opgenomen in het Programma van Eisen.

INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD EN - PLUS

Lichtmasten:

SAPA standaard aluminium lichtmasten (3-10 meter)
NEDAL standaard aluminium lichtmasten (3-8 meter)

in plus-gebieden kan met lichtmasten in kleur worden gewerkt voor een hogere beeldkwaliteit: SAPA lichtmasten in de kleur RAL 7021.

Typenummers, plaatsing en specificaties via de afdeling Stadsbeheer

Armaturen:

Indal Padvinder of Kegel

Indal Armatuur 2600, Libra of Arc (in RAL 7021 uitvoering in plusgebieden)

INRICHTINGSNIVEAU BIJZONDER

centrum: Lamp IPV design
 Armatuur lampenkap IPV design
 Kap RAL 5017
 Mast RAL 7021

historische kernen

ALLE INRICHTINGSNIVEAUS

LED Armaturen

Armatuur Stela Square, Indal
 Armatuur Stela Long, Indal
 Armatuur Stela Round, Indal

Typenummers, plaatsing en specificaties via de afdeling Stadsbeheer

7.4 Catalogus straatmeubilair, materiaal- en kleurgebruik

Straatmeubilair

In het overzicht hiernaast zijn de op dit moment toegepaste standaarden voor de gemeente weergegeven. De elementen zijn gekozen op basis van functionaliteit en beheerbaarheid. Beeldkwaliteit heeft een minder belangrijke rol gespeeld bij de selectie. Het verdient de aanbeveling om in overleg tussen Stadsontwikkeling en Stadsbeheer een lijn met straatmeubilair samen te stellen die zowel aan eisen van functionaliteit en beheerbaarheid als aan eisen van beeldkwaliteit en duurzaamheid voldoet. Voor de gebieden met een bijzondere inrichtingskwaliteit kan bovendien een Capelse Stijl straatmeubilair worden ontwikkeld (zie kader). Dit is opgenomen in de uitvoeringsagenda.

Kleurgebruik

Op dit moment worden in de gemeente verschillende kleuren toegepast bij bijvoorbeeld bruggen, straatverlichting en afvalbakken. Om een rustig straatbeeld te krijgen streven we ernaar om, bij het toepassen van een kleur, zoveel mogelijk de standaard kleur RAL 7021 (antracietgrijs) aan te houden, behalve op plekken waar vanwege de beeldkwaliteit een bijzondere kleur gewenst is.

Civieltechnische kunstwerken

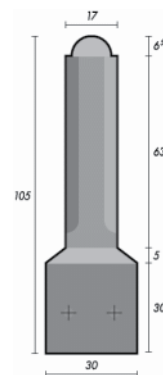
Bij de keuze voor het materiaalgebruik van civieltechnische kunstwerken gaat het om een zo lang mogelijke levensduur in combinatie met de ecologische en economische consequenties:

- Kiezen voor hernieuwbare materialen zoals betongranulaat met minimaal 20% gerecycled beton. Geen materialen gebruiken die uitloggen naar het oppervlaktewater, of gebruik maken van een coating.
- Veel gebruikte materialen voor kunstwerken zijn beton, staal, hout, metaalwerk en aluminium. Bij voorkeur kiezen voor onderhoudsarme materialen zoals beton of kunststof. Met uitzondering van onderhoudsgevoelige gebieden en daar waar geen milieuvriendelijk alternatief voorhanden is, is het gebruik van tropisch hardhout niet toegestaan.

INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD EN -PLUS

Bank Timberstyle
Velopa

Giro-sierpaal (GP101)
Giverbo

Erdi klappaal
model 90 verzonken (KVS systeem)
Rood/wit of RVS (bij standaard-plus)

INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD EN -PLUS

Erdi rijwiel bijzethkje
90x90 cm thermisch verzinkt

Kleur RAL 7021

INRICHTINGSNIVEAU BIJZONDER

Nader te bepalen

Eigen lijn van straatmeubilair

Om als stad of als locatie een duidelijke identiteit uit te stralen, kan ervoor worden gekozen om een eigen familie van straatmeubilair te laten ontwerpen. Denk hierbij aan verschillende typen banken, afvalbakken, bruggen, fietsnietjes en dergelijke. Specifiek materiaal-, vorm- en kleurgebruik geven het straatmeubilair een eigen uitstraling. Het is zelfs mogelijk om hierin de naam of het logo van de gemeente te verwerken.

(Foto's Bureau Stoep)

inspiratie

7.5 Catalogus afvalinzameling

Afvalinzameling

- Voor de afvalinzameling wordt gebruik gemaakt van ondergrondse en bovengrondse containers. De verwachting is dat alle bovengrondse containers vervangen zullen worden door ondergrondse containers (behalve waar dat niet mogelijk is door ondergrond of ruimtegebrek).
- Er zijn op dit moment circa 450 bovengrondse opstelplaatsen met containers voor restafval (aluminium), papier (blauw plastic) en gft (groen plastic). Daarnaast zijn er circa 500 ondergrondse containers voor restafval, gft, papier, glas en textiel.
- Loopafstand van een huis tot aan de container zo mogelijk binnen 100 meter (maximum van 125 meter). Als er van deze afstand afgeweken moet worden, moet een verzoek aan het college worden gedaan.
- In sommige straten is het niet mogelijk om gebruik te maken van containeropstelplaatsen (vanwege loopafstand of ruimte). Dit is in de Oude Plaats, Dichtersbuurt, Wegelingpark en 's-Gravenweg/Bermweg. Hier vindt de afvalinzameling plaats door middel van minicontainers.

Afvalbrengstation

Aan de Groenedijk is een afvalbrengstation waar bewoners (grof)vuil kunnen brengen. Alles mag gratis aangeleverd worden voor inwoners met een pasje. Bedrijven mogen alleen tegen betaling afval storten.

Zwerfafval

- Binnen de gemeente staan ongeveer 750 afvalbakken. Het beleid is er op gericht dat bij elk bankje, speelplaats en bushokje standaard een afvalbak wordt geplaatst.
- Er wordt gebruik gemaakt van 60 en 100 liter afvalbakken. Bij de winkelcentra en locaties waar veel mensen komen worden grote afvalbakken neergezet; op alle andere plaatsen de kleinere afvalbakken.

ALLE INRICHTINGSNIVEAUS

Ondergrondse container Dieze
Ferro Fix sociaal staal

INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD

De Rotterdambak afvalbak
Ferro Fix sociaal staal

INRICHTINGSNIVEAU STANDAARD-PLUS

Grijsen Constructo 100 afvalbak
RVS of RAL 7021

INRICHTINGSNIVEAU BIJZONDER

Nader te bepalen

7.6 Catalogus spelen

Inrichting van speelplekken

- Doel is om bewoners te betrekken bij het ontwerp van speelplekken.
- De inrichting van speelplekken wordt meestal in overleg met vaste leveranciers gedaan. Vanwege onderhoudsmotieven wordt daarbij vaak gekozen voor een moderne inrichting met een rubberen ondergrond.
- Op specifieke plekken is een andere uitstraling mogelijk. Het is dan van belang om bij de start van een project specifieke wensen m.b.t. de uitstraling van een speelplek aan te geven.
- Uit een onderzoek van Jantje Beton (2013) blijkt dat kinderen speelplekken vaak saai vinden ingericht en graag spelen op een avontuurlijke, groene speelplek. 'Spelen in het groen' past ook goed bij de uitstraling van Capelle Parkstad.
- Vanuit gezondheidsoogpunt is het van belang om speelplekken op een 'gezonde' plek te realiseren: geen vervuilingsbronnen in de buurt, een schone bodem en een speelplek die keus biedt tussen zon en schaduw.
- Vanuit oogpunt van sociale veiligheid is de plaatsing van een bank bij een speelplek wenselijk.
- Geef kinderen overal de ruimte, maak speels medegebruik van straten, pleinen en groen mogelijk, bijvoorbeeld door de aanleg van brede trottoirs, pleintjes en grasveldjes.

ALLE INRICHTINGSNIVEAUS

Speeltoestellen

Standaard leveranciers tot 2016

- Eibe
- Kompan
- Velopa
- De Boer

Valondergronden

Rubbertegels zijn vanuit onderhoudsmotieven het meest wenselijk als valondergrond. Daarnaast kan op specifieke plekken ook zand, schors en gras worden toegepast.

Ondergrond trapvelden

Verharde trapvelden bestaan uit een verhardingsmateriaal zoals asfalt, tegels of stelconplaten. Onverharde velden zijn grasvelden.

8 UITVOERINGSAGENDA

	Onderwerp	Wie	Planning
1	Betrek het Handboek bij het opstellen van het Integraal Projectenboek 2016-2020 Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte geeft aanbevelingen en richtlijnen voor herinrichtingsprojecten. Bij het opstellen van het nieuwe projectenoverzicht (Stadsbeheer) worden de kaders vanuit het Handboek als input meegenomen.	Stadsbeheer trekker input van Stadsontwikkeling	2013-2014
2	Discussie en verdiepingsslag: combineren ondergrondse infrastructuur en bomen Vanwege schaarse ruimte is het combineren van ondergrondse infrastructuur en bomen een grote uitdaging. Om te komen tot een duidelijke werkwijze en een aantal principe-oplossingen moet een gesprek worden opgestart tussen verschillende vakdisciplines.	Stadsbeheer en Stadsontwikkeling	2014
3	Het Handboek Toegankelijkheid integreren Het Handboek Toegankelijkheid is een apart document. Integreer dit handboek in het Programma van Eisen van de afdeling Stadsbeheer (werkdocumenten) en zorg ervoor dat het up-to-date is.	Stadsbeheer	2013-2014
4	Verduurzaming straatverlichting Mogelijkheden voor verduurzaming van straatverlichting moeten worden onderzocht.	Stadsbeheer en Stadsontwikkeling	2013-2014
5	Materiaalkeuze verharding Voor verhardingen moet de afweging tussen het toepassen van klinkers en betonstraatstenen worden gemaakt (afweging kosten, beeldkwaliteit, duurzaamheid).	Stadsbeheer en Stadsontwikkeling	2013-2014
6	Cultuurhistorische elementen in de openbare ruimte In het op te stellen beleid ten aanzien van cultuurhistorische elementen moet worden aangegeven hoe wordt omgegaan met cultuurhistorische objecten in de openbare ruimte.	Stadsontwikkeling	2014
7	Straatmeubilair Capelse Stijl De mogelijkheid en wenselijkheid om een eigen lijn straatmeubilair samen te stellen of te ontwikkelen wordt onderzocht.	Stadsontwikkeling en Stadsbeheer	2013-2014
8	Implementatie en evaluatie Zorg voor een goede implementatie van het Handboek, bijvoorbeeld door het opstellen van een checklist en/of gebruikershandleiding. Het Handboek wordt na 2 jaar geëvalueerd. De resultaten daarvan en die van bovenstaande acties worden daarna verwerkt in een aangepaste versie van het Handboek.	Stadsontwikkeling	2014

BIJLAGE: OVERZICHT RELEVANTE BELEIDSSTUKKEN

Beleidsstukken overkoepelend

- Stadsvisie 2030
- Structuurvisie 2030

Beleidsstukken Stadsontwikkeling/Stadsbeheer

- Beleidskader Stedelijk beheer (herijking Stedelijke beheersvisie, 2005)
- Milieubeleidsplan 'van ambitie naar actie' 2009-2012
- Milieu-uitvoeringsprogramma 2014
- Groenvisie 2011
- Bomenbeleidsplan 2013
- Stedelijk Waterplan 2010-2015 (visienota + deelplannen)
- Gemeentelijk afkoppelplan (2013)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2011-2015 (VGRP)
- Speelruimtebeleidsplan (2000/2008)
- Kadernotitie Wegen 2010
- Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan (GVVP) visie 2010-2020 "SLIM Reizen"
- Fietsplan SLIM op de Fiets (2010)
- Kadernotitie Civieltechnische kunstwerken 2010
- Kadernotitie Openbare verlichting 2010
- Afvalbeleidsplan 2008
- Welstandsnota
- Beleidsnota cultureel erfgoed
- Beleidsnota Archeologie
- Nota Buitenreclame Capelle aan den IJssel 2012
- Uitgiftebeleid 2012
- Integraal Projectenboek IBOR 2011-2015
- Samenvatting beheerplannen 2011-2015
- Leidraad stadslandbouw
- Leidraad adoptie rotondes

Relevante beleidsstukken andere afdelingen

- Cultuurnota 2009-2012 'Kunst ontdekken, Kunst delen, Kunst beleven'
- Jeugdagenda 2012-2015
- Integraal veiligheidsbeleid 2011-2014
- Plan van aanpak preventie woninginbraken
- Visie Welzijn Nieuwe Stijl
- Actieplan Welzijn en zorg 2012-2015
- Nota Dierenwelzijn 2012-2015

COLOFON

Afdeling Stadsontwikkeling
in samenwerking met Afdeling Stadsbeheer
Oktober 2013